

Kunsill
tal-Unjoni Ewropea

Brussell, 18 ta' Ottubru 2023
(OR. en)

14009/23

VISA 201
COEST 548
COWEB 123
MIGR 323
FRONT 307
ASIM 90
COMIX 445

NOTA TA' TRAZMISSJONI

---

minn:	Is-Segretarju Ġenerali tal-Kummissjoni Ewropea, iffirmata mis-Sa Martine DEPREZ, Direttur
data meta waslet:	18 ta' Ottubru 2023
lil:	Is-Sa Thérèse BLANCHET, Segretarju Ġenerali tal-Kunsill tal-Unjoni Ewropea
Nru dok. Cion:	COM(2023) 730 final
Suġġett:	RAPPORT TAL-KUMMISSJONI LILL-PARLAMENT EWROPEW U LILL-KUNSILL IS-SITT RAPPORT SKONT IL-MEKKANIŻMU TA' SOSPENSJONI TAL-VIŻA

Id-delegazzjonijiet isibu mehmuż id-dokument COM(2023) 730 final.

_____

Mehmuż: COM(2023) 730 final

IL-KUMMISSJONI
EWROPEA

Brussell, 18.10.2023
COM(2023) 730 final

**RAPPORT TAL-KUMMISSJONI LILL-PARLAMENT EWROPEW U LILL-
KUNSILL**

IS-SITT RAPPORT SKONT IL-MEKKANIŻMU TA' SOSPENSJONI TAL-VIŻA

Kontenut

INTRODUZZJONI.....	2
I. PAJJIŻI FIL-VIČINAT TAL-UE	6
1. PAJJIŻI LI ILHOM MINGHAJR VIŻA ANQAS MINN 7 SNIN.....	6
IL-GEORGIA	6
L-UKRAJNA.....	12
2. PAJJIŻI LI ILHOM MINGHAJR VIŻA GHAL AKTAR MINN 7 SNIN.....	17
L-ALBANIJA.....	17
IL-BOŻNIJA-HERZEGOVINA	20
IR-REPUBBLIKA TAL-MOLDOVA	23
IL-MONTENEGRO	26
IL-MAĊEDONJA TA' FUQ.....	29
IS-SERBJA.....	32
II. PAJJIŻI OHRAJN MINGHAJR VIŻA.....	36
PAJJIŻI MINGHAJR VIŻA LI JOPERAW SKEMI TA' ĊITTADINANZA B'INVESTIMENT	36
VANUATU	37
STATI TAL-KARIBEW TAL-LVANT.....	39
KONKLUŻJONI	41

INTRODUZZJONI

Il-liberalizzazzjoni tal-viża hija pilastru tal-kooperazzjoni tal-UE dwar il-migrazzjoni, is-sigurtà u l-gustizzja. Din tiffacilita l-mobbiltà u l-kuntatti bejn il-persuni.

L-Artikolu 8(4) tar-Regolament (UE) 2018/1806 (ir-“Regolament dwar il-Viża”)¹ jirrikjedi li l-Kummissjoni tiżgura monitoraġġ xieraq tal-issodisfar kontinwu tar-rekwiżiti dwar l-eżenzjoni mill-viża minn dawk il-pajjiżi li ċ-ċittadini tagħhom kisbu aċċess mingħajr viża għall-UE wara li jitlesta b’suċċess djalogu dwar il-liberalizzazzjoni tal-viża. Għal dan l-għan, mill-2017, il-Kummissjoni adottat hames rapporti taħt il-Mekkanizmu ta’ Sospensjoni tal-Viża², li jkopru l-pajjiżi mingħajr viża fil-Balkani tal-Punent (l-Albanija, il-Bożnija-Herzegovina, il-Montenegro, il-Maċedonja ta’ Fuq u s-Serbja) u fis-Shubija tal-Lvant (il-Georgia, ir-Repubblika tal-Moldova – hawn taħt imsejha l-Moldova, u l-Ukrajna).

Filwaqt li tibni fuq is-sejbiet ta’ dawn ir-rapporti, u fuq il-monitoraġġ ġenerali tar-reġimi mingħajr viża li l-UE għandha fis-seħħ madwar id-dinja³, fit-30 ta’ Mejju 2023 il-Kummissjoni adottat Komunikazzjoni⁴ li enfazzat l-isfidi ewlenin fl-oqsma tal-migrazzjoni irregolari u s-sigurtà marbuta mal-funzjonament ta’ reġimi mingħajr viża u n-nuqqasijiet ewlenin tal-mekkanizmu ta’ sospensjoni tal-viża attwali, l-istabbiliment ta’ proċess ta’ konsultazzjoni dwar il-modi possibbli biex jiġu indirizzati dawk l-isfidi u jittejjeb il-mekkanizmu.

Wieħed mill-aspetti koperti mill-Komunikazzjoni kien jikkonċerna l-htieġa għal monitoraġġ imsaħħah tal-pajjiżi mingħajr viża, f’konformità mal-konklużjonijiet tal-Kunsill Ewropew tad-9 ta’ Frar 2023⁵. Kif imħabbar fl-ittra tal-President von der Leyen lill-Kunsill Ewropew tal-20 ta’ Marzu 2023, il-Kummissjoni llum qed tippreżenta proposta legiżlattiva biex tirrevedi l-mekkanizmu ta’ sospensjoni tal-viża⁶ kif ukoll rapport strategiku u komprensiv ġdid dwar il-mekkanizmu ta’ sospensjoni tal-Viża. Wieħed mill-objettivi ewlenin tal-proposta huwa li jissahħu l-kompiti ta’ monitoraġġ u rapportar tal-Kummissjoni, bl-introduzzjoni ta’ possibbiltà esplicita għar-rapport dwar il-mekkanizmu ta’ sospensjoni tal-Viża biex ikopri żoni ġeografiċi oħrajn lil hinn mill-pajjiżi ġirien tal-UE, b’enfasi fuq dawk il-pajjiżi terzi li jipprezentaw problemi speċifiċi li, jekk ma jiġux indirizzati, jistgħu jwasslu għall-iskattar tal-mekkanizmu ta’ sospensjoni.

Minn naħa waħda, kif meħtieġ mill-Artikolu 8(4) tar-Regolament (UE) 2018/1806, ir-rapport jivvaluta l-konformità kontinwa mar-rekwiżiti tal-liberalizzazzjoni tal-viża ta’ pajjiżi li lestew djalogu dwar il-liberalizzazzjoni tal-viża anqas minn 7 snin ilu (il-Georgia u l-Ukrajna). Min-naħa l-oħra, ir-rapportar dwar il-pajjiżi li lestew djalogu dwar il-liberalizzazzjoni tal-viża aktar minn 7 snin ilu (l-Albanija, il-

¹ Ir-Regolament (UE) 2018/1806 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-14 ta’ Novembru 2018 li jelenka l-pajjiżi terzi li ċ-ċittadini tagħhom għandu jkollhom viża fil-pussess tagħhom meta jaqsmu l-fruntieri esterni u dawk li ċ-ċittadini tagħhom huma eżenti minn dik il-htieġa, ĠU L 303, 28.11.2018, p. 39.

² COM(2017) 815 final (l-ewwel rapport); COM(2018) 856 final (it-tieni rapport); COM(2020) 325 final (it-tielet rapport); COM(2021) 602 final (ir-raba’ rapport), COM/2022/715 final/2 (il-hames rapport).

³ Kif elenkat fl-Anness II tar-Regolament (UE) 2018/1806.

⁴ Il-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill dwar il-monitoraġġ tas-sistemi tal-UE ta’ vjaġġar mingħajr viża, COM/2023/297 final.

⁵ Il-laqgħa straordinarja tal-Kunsill Ewropew (9 ta’ Frar 2023) – Konklużjonijiet, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-1-2023-INIT/mt/pdf>. Il-Kunsill Ewropew enfazzza li “l-allinjament mal-politika dwar il-viżi mill-pajjiżi ġirien huwa ta’ importanza urgenti u kruċjali għall-ġestjoni tal-migrazzjoni kif ukoll għall-funzjonament tajjeb ġenerali u s-sostenibbiltà ta’ reġimi mingħajr viża fejn rilevanti”, u li “l-monitoraġġ tal-politiki dwar il-viżi tal-pajjiżi ġirien għandu jissahħah”.

⁶ COM(2023)642.

Bożnija-Herzegovina, il-Moldova, il-Montenegro, il-Maċedonja ta' Fuq u s-Serbja)⁷ huwa mmirat lejn sfidi speċifiċi marbuta mar-reġimi mingħajr viża ma' dawn il-pajjiżi, bhall-allinjament tal-politika dwar il-viża, l-iskemi taċ-ċittadinanza tal-investituri, il-kooperazzjoni ta' riammissjoni u l-applikazzjonijiet għall-ażil bla bażi.

Għat-tmien pajjiżi kollha, kwistjonijiet relatati mal-parametri referenzjarji indirizzati permezz tad-djalogi dwar il-liberalizzazzjoni tal-viża li l-pajjiżi jkunu lestew jiġu vvalutati bhala parti mill-proċess tat-tkabbir, skont il-Kapitolu 23, Ġudikatura u Drittijiet Fundamentali, u l-Kapitolu 24, Ġustizzja u Affarijiet Interni, u huma rrapportati fil-fond fil-pakkett annwali ta' tkabbir tal-Kummissjoni li jmiss. B'mod partikolari, il-pakkett ta' tkabbir jirrapporta wkoll fid-dettall dwar l-isforzi mill-pajjiżi kandidati u l-kandidati potenzjali biex jissahħu l-istat tad-dritt u l-ġlieda kontra l-korruzzjoni. Dawn huma partijiet mill-hekk imsejja "prinċipji fundamentali", li huma l-pedament tal-proċess ta' adeżjoni u se jiddeterminaw il-pass generali tal-progress tas-sħab fil-perkors tagħhom lejn l-UE.

Fir-rigward tal-Balkani tal-Punent, ir-rapport jibni fuq l-implimentazzjoni li għaddejja tal-Pjan ta' Azzjoni tal-UE biex jindirizza l-migrazzjoni minn din ir-rotta ppreżentat mill-Kummissjoni fil-5 ta' Diċembru 2022⁸. Il-Pjan ta' Azzjoni wieġeb, fost sfidi oħrajn, għaż-żieda fil-migrazzjoni irregolari lejn l-UE permezz tar-rotta tal-Balkani tal-Punent fl-2022. Iż-żieda fil-qsim tal-fruntieri esterni tal-Istati Membri kienet – sa ċertu punt – ir-riżultat ta' movimenti sekondarji li jgħaddu mir-reġjun u wasliet mingħajr viża fil-Balkani tal-Punent, li jkomplu jivvjaġġaw lejn l-UE. Il-Pjan ta' Azzjoni għen biex jiġi żgurat li l-wasliet naqsu, u għandu l-għan li jiżviluppa azzjoni komuni u kkoordinata fil-livell tal-UE iżda anke li jkompli jsahħaħ il-kooperazzjoni bejn is-sħab tal-UE u tal-Balkani tal-Punent dwar kwistjonijiet ta' migrazzjoni. Il-Pjan ta' Azzjoni jkopri l-ġestjoni tal-fruntieri, il-kapaċitajiet tal-ażil u tal-akkoljenza, il-ġlieda kontra t-traffikar tal-migranti, il-kooperazzjoni fir-riammissjoni u r-ritorni kif ukoll l-allinjament tal-politika dwar il-viża.

B'mod ġenerali, inżamm pass tajjeb ta' twettiq f'dawn l-oqsma ta' politika kollha, bis-sahħa ta' involviment u sensibilizzazzjoni mtejba mas-sħab kollha tal-Balkani tal-Punent fil-livelli kollha. Madankollu, jehtieg li titkompla l-hidma dwar l-implimentazzjoni tal-Pjan ta' Azzjoni. Il-migrazzjoni irregolari tibqa' sfida ewlenija għas-sħab tal-Balkani tal-Punent. Il-ġlieda kontra l-faċilitazzjoni tal-migrazzjoni illegali u t-traffikar tal-bnedmin tibqa' prijorità. Filwaqt li r-rekwiżiti tal-viża ġew introdotti mill-ġdid fir-reġjun għal xi nazzjonalitajiet ewlenin wara ż-żieda fil-wasla irregolari fl-2022, huwa mehtieg li jiġi żgurat aktar allinjament tal-viża. Il-Kummissjoni ziedet l-appoġġ finanzjarju tagħha b'finanzjament totali għal attivitajiet relatati mal-migrazzjoni fir-reġjun taħt l-Istrument għall-Assistenza ta' Qabel l-Adeżjoni (IPA III) li jammonta għal EUR 291,9 miljun (2021-2023).

Fl-2023, mill-31 ta' Awwissu, ġew irregistrati 62 967 qasma mhux awtorizzati tal-fruntieri li dahlu fl-Istati Membri tal-UE mir-rotta tal-Balkani tal-Punent⁹. Dan jirrappreżenta tnaqqis ta' 28 % meta mqabbel mal-istess perjodu tal-2022, u fil-biċċa l-kbira huwa r-riżultat tal-proċess kontinwu ta'

---

⁷ L-Artikolu 8(4) tar-Regolament (UE) 2018/1806 jirrikjedi biss li l-Kummissjoni tirrapporta għal perjodu ta' 7 snin wara d-data tad-dhul fis-sehħ tal-liberalizzazzjoni tal-viża għal dawk il-pajjiżi terzi; minn hemm 'il quddiem, il-Kummissjoni tista' tkompli tirrapporta kull meta tqis li jkun mehtieg, fuq talba mill-Parlament Ewropew jew mill-Kunsill.

⁸ https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2022-12/Western%20Balkans_en.pdf

⁹ Data operazzjonali, Frontex, <https://frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/central-mediterranean-accounts-for-half-of-irregular-border-crossings-in-2023-G6q5pF>

allinjament tal-viża mis-šhab tal-Balkani tal-Punent. In-nazzjonalitajiet ewlenin osservati fir-rotta jibqgħu Sirjani, Afgani u Torok.

Ir-rapport jibbaza fuq kontributi mit-tmien pajjizi koperti kollha, mis-Servizz Ewropew għall-Azzjoni Esterna u mid-delegazzjonijiet tal-UE, mill-aġenziji rilevanti tal-ġustizzja u tal-affarijiet interni tal-UE¹⁰ u mill-Istati Membri. Sbatax-il Stat Membru pprovdew kontributi dwar eżempji rilevanti ta' kooperazzjoni mal-pajjizi inkwistjoni, fl-oqsma tal-migrazzjoni u s-sigurtà. Dawn il-kontributi intużaw fil-valutazzjonijiet rilevanti li jinsabu fir-rapport.

Dan is-sitt rapport jivvaluta l-azzjonijiet meħuda mill-pajjizi kkonċernati fl-2022, b'agġornamenti għall-2023, meta dawn tqisu li għandhom impatt sinifikanti fuq ir-rakkomandazzjonijiet ta' din is-sena. Dan jirrapporta wkoll dwar il-kooperazzjoni operazzjonali mal-UE u mal-Istati Membri¹¹, u jinkludi ħarsa ġenerali lejn ix-xejriet fil-migrazzjoni¹² li tirrifletti d-*data* tal-Eurostat għas-sena statistika 2022, inklużi l-bidliet meta mqabbla mal-2021.

Kif imħabbar fil-Komunikazzjoni tat-30 ta' Mejju 2023, u diġà b'implimentazzjoni tal-approċċ il-ġdid stabbilit fil-proposta leġislattiva dwar ir-reviżjoni tal-mekkanizmu ta' sospensjoni, ir-rapport ikopri wkoll, għall-ewwel darba, żoni ġeografici oħrajn lil hinn mill-pajjizi tal-viċinat tal-UE, filwaqt li jiffoka fuq pajjizi mingħajr viża fejn ikunu nqalghu kwistjonijiet speċifiċi u fejn tista' tkun meħtieġa aktar kooperazzjoni biex jiġu indirizzati sfidi speċifiċi ta' migrazzjoni u/jew ta' sigurtà li jistgħu jiġu vvalutati taħt il-mekkanizmu ta' sospensjoni tal-viża. B'segwitu għal waħda mill-isfidi ewlenin identifikati fil-Komunikazzjoni msemmija hawn fuq, it-taqsimha II tar-rapport tivvaluta l-pajjizi mingħajr viża li joperaw skemi ta' ċittadinanza b'investiment. Skemi ta' ċittadinanza b'investiment (jew programmi ta' ċittadinanza b'investiment, komunement imsejha wkoll "passaporti tad-deheb") immexxija minn pajjizi terzi b'aċċess mingħajr viża għall-UE jistgħu jipprezentaw għadd ta' riskji għas-sigurtà għall-UE. Dawn l-iskemi jagħtu drittijiet ta' ċittadinanza abbażi ta' investimenti lokali jew kontra tariffa fissa, b'rekwiziti ta' residenza baxxi jew mingħajrhom, kontrolli tas-sigurtà dgħajfa u l-ebda konnessjoni ġenwina mal-pajjiz terz inkwistjoni. Il-pajjizi terzi kkonċernati spiss jirreklamaw dawk l-iskemi bhala "passaporti tad-deheb" bl-għan esplicitu li jippermettu vjaġġar mingħajr viża lejn l-Unjoni lil ċittadini ta' pajjizi terzi li kieku jkunu jeħtieġu viża. Dawn l-iskemi jistgħu jintużaw sabiex jippermettu lill-benefiċjarji tagħhom jevitaw il-proċedura tal-viża regolari ta' Schengen u l-valutazzjoni fil-fond tar-riskji migratorji u ta' sigurtà individwali li tinvolvi, inkluża possibbiltà ta' evażjoni tal-miżuri għall-prevenzjoni tal-ħasil tal-flus u tal-finanzjament tat-terrorizmu¹³.

Il-Kummissjoni qed timmonitorja l-pajjizi terzi kollha mingħajr viża li joperaw skemi ta' ċittadinanza b'investiment. Bħalissa, għadd ta' pajjizi terzi mingħajr viża huma taħt skrutinju mill-qrib minħabba

¹⁰ L-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għall-Azil (EUAA), l-Aġenzija Ewropea għall-Gwardja tal-Fruntiera u tal-Kosta (Frontex), l-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għall-Kooperazzjoni fil-Ġustizzja Kriminali (Eurojust) u l-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għall-Kooperazzjoni fl-Infurzar tal-Ligi (Europol).

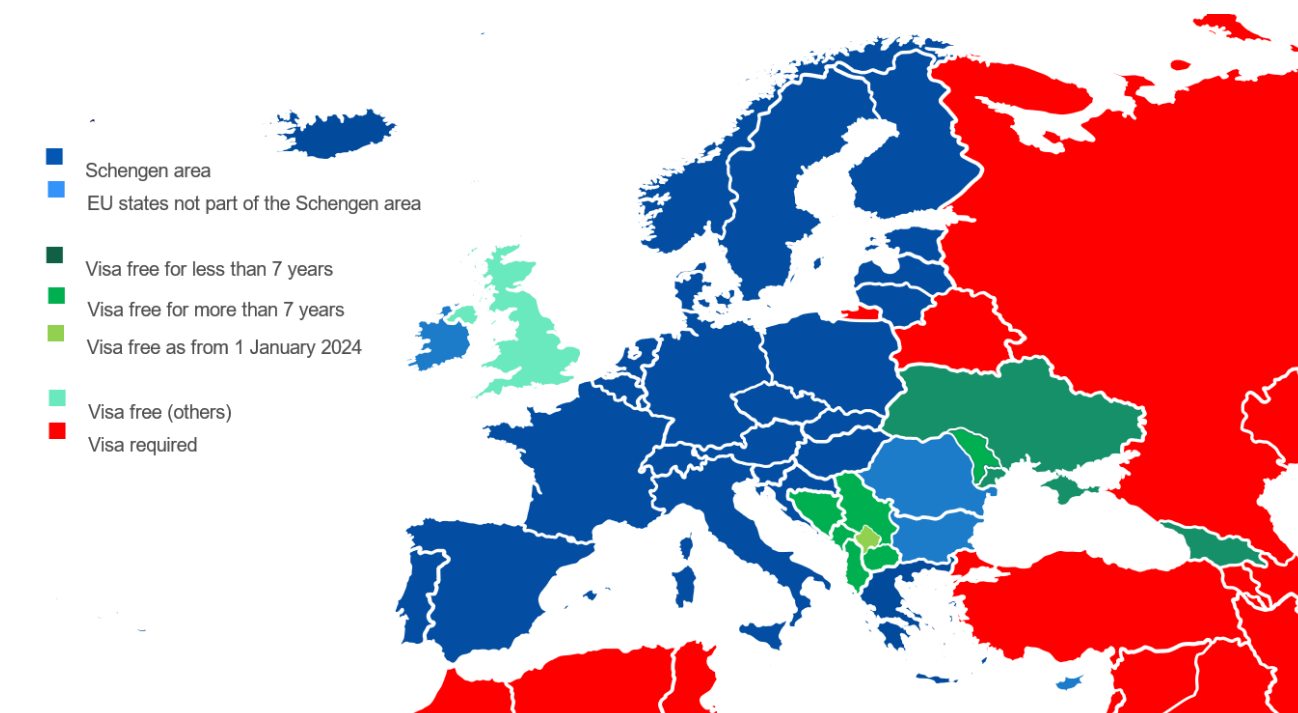
¹¹ Għal dan ir-rapport, it-terminu "Stati Membri" jirreferi għall-Istati Membri li japplikaw ir-Regolament (UE) 2018/1806 ("ir-Regolament dwar il-Viża"), jiġifieri, l-Istati Membri attwali kollha (minbarra l-Irlanda) u l-Pajjizi Assoċjati ma' Schengen.

¹² Filwaqt li l-parametri referenzjarji tal-liberalizzazzjoni tal-viża relatati mal-migrazzjoni huma limitati għall-politiki tal-migrazzjoni tal-pajjizi terzi kkonċernati, it-taqsimha dwar it-tendenzi tal-migrazzjoni tirrifletti l-migrazzjoni irregolari lejn l-Istati Membri, ir-rifjuti ta' dhul maħruġa mill-Istati Membri u l-applikazzjonijiet għall-protezzjoni internazzjonali pprezentati fl-Istati Membri minn ċittadini tal-pajjizi koperti fir-rapport.

¹³ Ir-Rapport tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni dwar Skemi ta' Ċittadinanza u ta' Residenza b'Investiment fl-Unjoni Ewropea, COM(2019) 12 final, paġna 23.

r-riskji potenzjali li jirrizultaw mill-iskemi ta' ċittadinanza b'investiment tagħhom, jew il-pjanijiet tagħhom li jistabilixxu skemi b'hal dawn.

I. PAJJIŻI FIL-VIĊINAT TAL-UE

1. PAJJIŻI LI ILHOM MINGHAJR VIŻA ANQAS MINN 7 SNIN

IL-GEORGIA

1. Allinjament tal-politika dwar il-viża

Il-Georgia għandha reġim mingħajr viża ma' 24 pajjiż li jinsabu fil-lista tal-UE ta' pajjiżi li għandhom l-obbligu ta' viża¹⁴: L-Armenja, l-Ażerbajġan, il-Bahrain, il-Belarussja, il-Belize, il-Botswana, ir-Repubblika Dominicana, l-Ekwador, l-Iran, il-Ġordan, il-Każakistan, il-Kuwajt, il-Kirgistan, il-Libanu, l-Oman, il-Qatar, ir-Russja, l-Arabja Sawdija, l-Afrika t'Isfel, it-Taġikistan, it-Tajlandja, it-Turkija, it-Turkmenistan u l-Uzbekistan.

Il-Georgia ma għamlet l-ebda progress lejn aktar allinjament tal-politika dwar il-viża fl-2022.

2. Is-sigurtà tad-dokumenti, inkluża l-bijometrika

Il-Georgia harġet passaporti bijometriċi mill-2010. Il-passaporti mhux bijometriċi se jgħaddu kompletament sal-1 ta' Jannar 2025, meta jiskadu l-aħħar passaporti li bħalissa jinsabu fiċ-ċirkolazzjoni. Bħala parti mill-kooperazzjoni mal-Interpol, il-Georgia tiskambja informazzjoni dwar passaporti mitlufa u misruqa.

3. Ġestjoni integrata tal-fruntieri, ġestjoni tal-migrazzjoni, l-ażil

Il-Georgia kompliet bl-isforzi tagħha biex tindirizza l-kwistjoni ta' applikazzjonijiet għall-ażil bla bażi mressqa minn ċittadini tagħha fl-Istati Membri. Abbażi ta' liġi ġdida dwar id-dhul u l-hruġ li daħlet fis-seħh f'Jannar 2021, fl-2022 l-awtoritajiet tal-Georgia wettqu "kontrolli tal-kontroll tal-hruġ" fil-punti ta' qsim tal-fruntiera tal-Georgia. Il-Georgia rrapportat li matul il-perjodu 2021/2022 din is-

¹⁴ L-Anness I tar-Regolament (UE) 2018/1806.

sistema ppermettiet il-prevenzjoni tat-tluq ta' total ta' 4 677 ċittadin tal-Georgia li tqiesu li jirrapprezentaw riskju ta' migrazzjoni irregolari lejn l-UE.

L-awtoritajiet tal-Georgia għamlu aktar sforzi biex jindirizzaw din il-kwistjoni permezz tal-prosekuzzjoni kriminali ta' persuni u gruppi involuti fil-facilitazzjoni tal-migrazzjoni illegali, inklużi dawk involuti fl-ghoti ta' informazzjoni falza dwar prospetti tajba li l-prezentazzjoni ta' talbiet għall-ażil fl-UE jintlaqgħu. Madankollu, l-għadd ta' persuni effettivament akkużati għadu baxx (11 fl-2022).

Il-Georgia tikkoopera regolarment mal-Istati Membri kkonċernati tal-UE dwar kwistjonijiet relatati mal-ivvjaġġar mingħajr viża, inkluża l-prevenzjoni ta' soġġorn irregolari ta' ċittadini tal-Georgia. Fl-2022, din il-kooperazzjoni kienet tinkludi l-iskjerament ta' 16-il uffiċjal tal-pulizija tal-Georgia f'xi Stati Membri tal-UE, biex jgħinu lill-awtoritajiet lokali tal-infurzar tal-ligi, bi tmien operazzjonijiet kongunti mwettqa.

Il-Georgia għandha kooperazzjoni regolari mal-Frontex, ibbażata fuq Arrangament ta' Hidma dwar il-kooperazzjoni operazzjonali mġedda fl-2021. Għadd ta' uffiċjali tal-Frontex huma skjerati f'punti ta' qsim tal-fruntieri tal-art u tal-baħar kif ukoll f'ajruporti internazzjonali ta' Tbilisi u Kutaisi. L-uffiċjali tal-pulizija tal-Georgia ġew skjerati wkoll f'ajruporti kkonċernati tal-Istati Membri tal-UE. L-għan ewlieni ta' din il-kooperazzjoni huwa li jiġi evitat l-abbuż tal-ivvjaġġar mingħajr viża minn ċittadini tal-Georgia, inkluż billi jipprezentaw applikazzjonijiet għall-ażil bla bazi.

Il-Georgia kkooperat mill-qrib mal-Istati Membri dwar ir-riammissjoni. Ir-rata ta' deċiżjonijiet pożittivi mill-awtoritajiet tal-Georgia dwar it-talbiet ta' riammissjoni għandha medja ta' 98 % għall-perjodu kollu ta' bejn l-2017 u l-2022. Il-Georgia kkooperat ukoll mill-qrib ħafna fuq ir-ritorn, inkluż fuq titjiriet ta' ripatrijazzjoni għal finijiet ta' ritorn. Fl-2022 skorti mill-Georgia ħadu sehem f'taħriġ tal-Frontex dwar operazzjonijiet ta' ritorn bi għbir¹⁵, sabiex jiżguraw l-oġhla standards tal-UE matul l-implimentazzjoni ta' dawn l-operazzjonijiet. Diversi Stati Membri kif ukoll il-Frontex laqgħu tajjeb il-kooperazzjoni tajba mal-Georgia fir-rigward tal-użu ta' titjiriet ta' ripatrijazzjoni għal finijiet ta' ritorn.

4. Monitoraġġ tax-xejriet fil-migrazzjoni irregolari, fl-applikazzjonijiet għall-protezzjoni internazzjonali, fir-ritorni u fir-riammissjoni

Fl-2022, l-għadd ta' applikazzjonijiet għall-protezzjoni internazzjonali minn ċittadini tal-Georgia fl-Istati Membri żdied b'81 % meta mqabbel mal-2021, b'26 450 applikazzjoni mressqa fl-2022 (14 635 fl-2021). Ir-rata ta' rikonnoxximent¹⁶ żdiedet minn 5 % fl-2021 għal 7 % fl-2022.

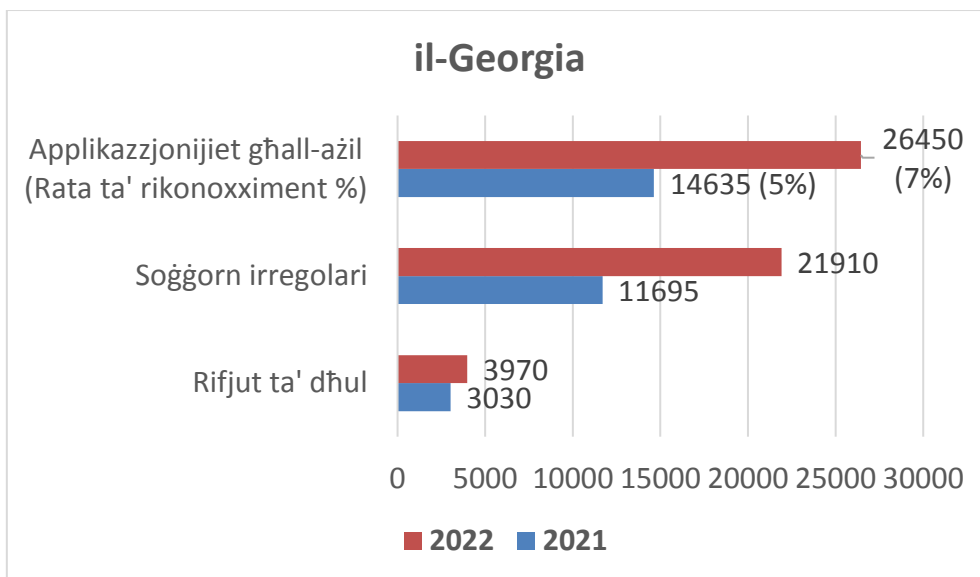
Fl-2022, kien hemm 25 qsim irregolari tal-fruntieri ta' ċittadini tal-Georgia lejn l-Istati Membri. Fl-2022, l-għadd ta' ċittadini tal-Georgia li nstab li kienu qegħdin jgħixu b'mod irregolari fl-Istati Membri żdied b'87 %, b'21 910 persuni fl-2022 meta mqabbla ma' 11 695 fl-2021. L-għadd ta' rifjuti ta' dħul maħruġa liċ-ċittadini tal-Georgia żdied b'31 %, minn 3 030 fl-2021 għal 3 970 fl-2022.

Fl-2022, l-għadd ta' deċiżjonijiet ta' ritorn maħruġa lil ċittadini tal-Georgia żdied b'50 % (16 275 fl-2022 meta mqabbla ma' 10 820 fl-2021) kif għamel ukoll l-għadd ta' persuni rritornati (7 760 fl-2022

¹⁵ Fl-operazzjonijiet ta' ritorn bi għbir, il-persuni rimpatrijati jingabru mill-ajruport tat-tluq mill-awtoritajiet tal-pajjiż tad-destinazzjoni tagħhom. Il-mezzi tat-trasport u l-uffiċjali ta' skorta jiġu pprovduti minn dak il-pajjiż mhux tal-UE.

¹⁶ Għal dan ir-rapport, ir-rata ta' rikonnoxximent tiġi kkalkolata bħala s-sehem tad-deċiżjonijiet pożittivi fil-prim'istanza (inklużi l-protezzjoni ta' Ġinevra, il-protezzjoni sussidjarja u l-istatus umanitarju) mill-għadd totali ta' deċiżjonijiet fil-prim'istanza. Għal definizzjoni, ara https://home-affairs.ec.europa.eu/pages/glossary/recognition-rate-procedures-international-protection_mt

meta mqabbla ma' 4 935 fl-2021, żieda ta' 57 %). Ir-rata ta' ritorn tjebet kemxejn, minn 46 % fl-2021 għal 48 % fl-2022.

Sors: Eurostat

5. Ordni pubbliku u sigurtà

Il-Georgia kompliet bl-isforzi tagħha biex tiġġieled kontra l-korruzzjoni. Fl-2022, il-Parlament adotta leġislazzjoni li tistabbilixxi l-Uffiċċju Kontra l-Korruzzjoni, aġenzija inkarigata mill-iżvilupp tal-politika kontra l-korruzzjoni u mill-monitoraġġ tal-implimentazzjoni tagħha. Il-kompetenza tiegħu tinkludi l-monitoraġġ tad-dikjarazzjonijiet tal-assi ta' uffiċjali ta' livell għoli u tal-attivitajiet finanzjarji tal-partiti politiċi, il-protezzjoni tal-informaturi, kif ukoll l-identifikazzjoni u l-prevenzjoni ta' kunflitti ta' interess fl-istituzzjonijiet pubbliċi.

Il-qafas għall-koordinazzjoni tal-politika huwa fis-sehħ, iżda l-pjattaforma ewlenija għall-koordinazzjoni tal-politika kontra l-korruzzjoni, il-Kunsill Nazzjonali Kontra l-Korruzzjoni, ilha ma tiltaqa' mill-2019. Skont l-istabbiliment tal-Uffiċċju Kontra l-Korruzzjoni, xi aspetti tal-koordinazzjoni tal-politika ġew assenjati lill-Bureau. Il-mandati tal-Bureau u tal-Kunsill, speċjalment fl-oqsma tal-iżvilupp u l-monitoraġġ tal-politika, jeħtieġ li jiġu delineati b'mod ċar. Fl-aħħar ta' Settembru 2023, il-Georgia bagħtet talba għal opinjoni lill-Kummissjoni ta' Venezja rigward il-ligijiet eżistenti tagħha dwar l-istabbiliment tal-Uffiċċju Kontra l-Korruzzjoni u dwar is-Servizz ta' Investigazzjoni Speċjali.

Fil-livell operazzjonali, il-ġlieda kontra l-korruzzjoni hija r-responsabbiltà tal-Aġenzija Kontra l-Korruzzjoni tas-Servizz tas-Sigurtà tal-Istat tal-Georgia (SSSG). Il-kompitu jitwettaq ukoll mill-Uffiċċju tas-Servizz Ċivili, li jappoġġa l-implimentazzjoni tal-politika kontra l-korruzzjoni fost l-impjegati taċ-ċivil fil-Georgia, b'waħda mir-responsabbiltajiet ewlenin tiegħu tkun il-ġestjoni tal-iskema ta' dikjarazzjoni tal-assi u tal-interessi għall-uffiċjali pubbliċi. Fl-ewwel disa' xhur tal-2022, total ta' 115-il persuna kienu s-sogġett ta' prosekuzzjoni għall-korruzzjoni u 95 ġew ikkundannati. Ir-responsabbiltà għad-dikjarazzjonijiet tal-assi issa ngħatat lill-Uffiċċju Kontra l-Korruzzjoni.

Il-korruzzjoni ta' livell għoli għada qasam li jrid jiġi indirizzat u b'mod partikolari l-isfida ta' interessi vestiti fuq skala kbira u l-influwenza tagħhom kemm fl-isfera politika, ġudizzjarja u ekonomika. Fi Frar 2023, il-Georgia rtirat min-network ta' monitoraġġ tal-OECD kontra l-korruzzjoni għall-Ewropa tal-Lvant u l-Asja Ċentrali (OECD/CAN).

Il-Georgia hija stat parteċipanti tal-Grupp ta' Stati kontra l-Korruzzjoni (GRECO). Implimentat jew ittrattat tmienja mis-16-il rakkomandazzjoni li jinsabu fir-raba' Rapport ta' Evalwazzjoni tar-Rawnd. F'Mejju 2023, il-Georgia implimentat rakkomandazzjoni pendenti wahda tal-GRECO billi wessgħet il-kamp ta' applikazzjoni tar-regim tad-dikjarazzjoni tal-assi biex ikopri l-prosekuturi kollha. Rakkomandazzjoni dwar il-limitazzjoni tal-immunità tal-imħallfin għal attivitajiet relatati mal-parteċipazzjoni tagħhom fit-tehdid ta' deċiżjonijiet ġudizzjarji ("immunità funzjonali") għad trid tiġi implimentata.

Il-Georgia għamlet sforz biex ittejjeb l-ghodod legali dwar il-ġlieda kontra l-ħasil tal-flus u l-finanzjament tat-terroriżmu, billi ziedet is-setgħat tas-Servizz ta' Monitoraġġ Finanzjarju (FMS) u ħolqot Kummissjoni Permanenti bejn l-Aġenziji. Il-kummissjoni għandha l-kompitu li tiżviluppa u tipprezenta lill-gvern l-Istrateġija Nazzjonali tal-AML/CFT u l-Pjan ta' Azzjoni għall-perjodu 2023-2025. L-ewwel sessjoni ta' ħidma tal-kummissjoni saret fl-20 ta' Settembru 2022. Fil-livell operazzjonali, f'Mejju 2022 ġew adottati linji gwida ġodda dwar is-sekwestru tal-munita virtwali, li issa spiss jintużaw mill-investigaturi u mill-prosekuturi f'kawżi kriminali li jikkonċernaw il-ħasil tal-flus.

Dwar il-ġlieda kontra t-terroriżmu, l-Istrateġija Nazzjonali Kontra t-Terroriżmu l-ġdida tal-2022-2026 u l-Pjan ta' Azzjoni korrispondenti tagħha ġew adottati f'Jannar 2022. L-istrateġija tinkludi l-adozzjoni ta' mekkaniżmu ta' sanzjonijiet finanzjarji u tqis ir-rakkomandazzjonijiet tat-Task Force ta' Azzjoni Finanzjarja (FATF) u dawk tar-Rapport tal-2020 ta' Moneyval dwar il-Georgia¹⁷. Is-Servizz tas-Sigurtà tal-Istat tal-Georgia (SSSG) kompli jikkoopera b'mod attiv mal-Europol, filwaqt li nġhaqad mat-Tim ta' Kollegament Kongunt Kontra t-Terroriżmu (CT JLT) u pparteċipa fi proġetti analitiċi, inkluż il-Programm dwar ir-Rintraċċar tal-Finanzjament tat-Terroriżmu (TFTP).

Skont l-Istrateġija Nazzjonali għall-Ġlieda Kontra l-Kriminalità Organizzata 2021-2024, l-aġenziji tal-infurzar tal-liġi tal-Georgia qed jiffokaw l-isforzi tagħhom biex jindirizzaw iċ-ċiberkriminalità u t-traffikar tad-droga lejn l-UE, b'dan tal-aħħar ikun sors ta' profitti konsiderevoli għall-gruppi kriminali. Il-Georgia rrapportat zieda fil-persunal rilevanti fl-2022, sforz biex tiżdied il-kooperazzjoni bejn l-aġenziji, u t-tnedija ta' kampanji ta' sensibilizzazzjoni pubblika, speċjalment dwar il-perikli marbuta maċ-ċiberkriminalità. Il-Georgia għamlet ukoll sforzi biex tintroduċi l-kunċetti ta' "Pulizija Orjentata lejn il-Komunità u Pulizija Bbażata fuq l-Intelligence" fl-aġenziji tagħha tal-infurzar tal-liġi, ibbażati fost l-oħrajn fuq ir-riżultati tal-proġett iffinanzjat mill-UE "Appoġġ għall-Ġlieda Kontra l-Kriminalità Organizzata fil-Georgia"¹⁸.

Il-Georgia żzomm network ta' attachés tal-pulizija f'diversi Stati Membri tal-UE u Uffiċċju ta' Kollegament fil-Europol. Il-kooperazzjoni hija partikolarment mill-qrib maċ-Ċentru Ewropew kontra l-Kriminalità Organizzata u Serja (ESOCC) tal-Europol, li jittratta gruppi kriminali bbażati fil-pajjiżi koperti mis-Shubija tal-Lvant. Il-Georgia hija involuta wkoll b'mod attiv fl-attivitajiet tal-Pjattaforma Multidixxiplinari Ewropea Kontra t-Theddid Kriminali (EMPACT). Fl-2022, il-Georgia pparteċipat f'tmienja minn 15-il Pjan ta' Azzjoni Operazzjonali u ħatret Koordinatur Nazzjonali tal-EMPACT (NEC). Fit-22 ta' Ġunju 2022 ġie ffirmat Arranġament ta' Hidma mas-CEPOL, li jissostitwixxi l-Ftehim ta' Kooperazzjoni preċedenti.

¹⁷ <https://rm.coe.int/moneyval-2020-20-5th-round-mer-georgia/1680a03271>

¹⁸ <https://police.ge/en/ministry/structure-and-offices/international-relations-department/donor-coordination/proeqtebis-shesakheb/ongoing-projects/teqnikuri-daxmareba-organizaciuli-danashauli>

F' Settembru 2022, il-Georgia ffirmat it-tieni dokument ta' arrangament ta' kooperazzjoni teknika maċ-Ċentru Ewropew għall-Monitoraġġ tad-Droga u d-Dipendenza fuq id-Droga (EMCDDA). Fil-Georgia hemm diversi sistemi nazzjonali għall-ġbir tad-*data* u xi whud huma kompatibbli mal-protokoll tal-EMCDDA.

Il-Georgia hija benefiċjarju tal-proġett "EMCDDA4GE", li huwa ffokat primarjament fuq it-trasferiment tal-għarfien u l-bini tal-kapaċitajiet fl-oqsma tal-monitoraġġ, ir-rapportar, il-prevenzjoni u t-trattament tad-droga.

Fit-28 ta' Settembru 2022, il-Georgia kkonkludiet arrangament ta' ħidma mal-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku Ewropew (UPPE). Bħala parti mill-kooperazzjoni tagħha mal-Eurojust, fl-2022 il-Georgia ħadet sehem f'zewġ timijiet ta' investigazzjoni kongunti mal-kontropartijiet tal-UE. Il-Georgia ħatret Prosekutur ta' Kollegament fl-Eurojust.

6. Relazzjonijiet esterni u drittijiet fundamentali

Fil-Hames Rapport dwar il-Mekkanizmu ta' Sospensjoni tal-Viża, il-Kummissjoni rakkomandat li l-Georgia tallinja bis-sħiħ il-proċedura għall-ħatra tal-imħallfin tal-Qorti Suprema mar-rakkomandazzjonijiet tal-Kummissjoni ta' Venezja¹⁹, u tadotta u timplimenta legiżlazzjoni li tevalwa l-integrità u l-prestazzjoni tal-imħallfin tal-Qorti Suprema.

Il-Georgia għadha ma implimentatx bis-sħiħ ir-rakkomandazzjonijiet rilevanti tal-Kummissjoni ta' Venezja. Għad irid jiġi żgurat dritt effettiv ta' appell għall-kandidati fil-proċedura tal-ħatra tal-imħallfin tal-Qorti Suprema billi tiġi ċċarata n-natura vinkolanti tad-deċiżjoni tal-Qorti Suprema għall-Kunsill Għoli tal-Ġustizzja. Il-Georgia ma bdiatx il-proċess biex thejji legiżlazzjoni dwar kontrolli addizzjonali tal-integrità għall-imħallfin tal-Qorti Suprema bil-partecipazzjoni ta' esperti internazzjonali b'vot deċiżiv.

Fil-Hames Rapport dwar il-Mekkanizmu ta' Sospensjoni tal-Viża, il-Kummissjoni rakkomandat ukoll li l-Georgia tiżgura l-indipendenza tal-awtorità tagħha għall-protezzjoni tad-*data*, is-Servizz għall-Protezzjoni tad-*Data* Personali (PDPS). Liġi ġdida dwar il-protezzjoni tad-*data* ġiet adottata f'Ġunju 2023 u ntbagħtet lill-Kummissjoni ta' Venezja għal opinjoni f' Settembru 2023. Il-liġi għandha l-għan li tallinja l-legiżlazzjoni tal-Georgia mal-acquis tal-UE u kumplessivament twassal għal titjib meta mqabbla mal-liġi tal-2011. Madankollu, għad iridu jiġu indirizzati diversi kwistjonijiet, b'mod partikolari fir-rigward tar-regoli dwar it-trasferimenti internazzjonali tad-*data* u ċerti eżenzjonijiet/limitazzjonijiet fid-drittijiet tal-protezzjoni tad-*data*.

7. Rakkomandazzjonijiet

B'mod generali, il-Georgia għadha tissodisfa l-parametri referenzjarji tal-liberalizzazzjoni tal-viża u ħadet azzjoni sabiex tindirizza r-rakkomandazzjonijiet preċedenti tal-Kummissjoni. Madankollu, huma meħtieġa aktar sforzi. B'mod partikolari, jeħtieġ li jiġu indirizzati aktar il-kwistjonijiet li ġejjin:

- a) Allinjament tal-politika dwar il-viża tal-Georgia mal-lista tal-UE ta' pajjiżi terzi li għandhom l-obbligu ta' viża, b'mod partikolari fir-rigward ta' dawk il-pajjiżi li jipprezentaw riskji ta' migrazzjoni irregolari jew għas-sigurtà għall-UE.
- b) Żieda fl-azzjoni biex tiġi indirizzata l-kwistjoni tal-applikazzjonijiet għall-ażil bla bażi u tas-sogġorni irregolari fl-Istati Membri.

---

¹⁹ Ir-rakkomandazzjonijiet ipprovduti fl-opinjoni N949/2019 tal-Kummissjoni ta' Venezja, adottati fl-24 ta' Ġunju 2019, imbagħad ukoll fit-30 ta' Settembru 2020 u fl-1 ta' April 2021.

- c) Parteċipazzjoni fl-azzjonijiet tal-Pjan ta' Azzjoni Operazzjonali tal-EMPACT dwar il-Faċilitazzjoni tal-Immigrazzjoni Illegali.
- d) L-istabiliment ta' Uffiċċju għall-Irkupru tal-Assi u Uffiċċju għall-Ġestjoni tal-Assi, u t-titjib tal-isforzi għall-irkupru tal-assi mit-traċċar, l-iffriżar, il-ġestjoni, il-konfiska u d-disponiment tal-assi.
- e) L-adozzjoni ta' Strategija u Pjan ta' azzjoni godda kontra l-korruzzjoni, filwaqt li jiġu żgurati riżorsi adegwati għall-implimentazzjoni tagħhom u tingħata attenzjoni speċjali lill-investigazzjoni, lill-prosekuzzjoni u lil-aġġudikazzjoni ta' każijiet ta' korruzzjoni ta' livell għoli.
- f) L-iżgurar li l-leġislazzjoni dwar l-Uffiċċju Kontra l-Korruzzjoni, is-Servizz ta' Investigazzjoni Speċjali u s-Servizz tal-Protezzjoni tad-Data Personali jindirizzaw ir-rakkomandazzjonijiet mill-Kummissjoni ta' Venezja.

L-UKRAJNA

Fl-24 ta' Frar 2022, ir-Russja bdiet il-gwerra ta' aggressjoni fuq skala shiha tagħha kontra l-Ukrajna. Dan intlaqa' b'rispons mingħajr precedent u unifikat mill-Unjoni Ewropea u mill-komunità internazzjonali. Komponent ewlieni ta' dak ir-rispons kien id-deċizjoni unanima mill-Istati Membri dwar proposta tal-Kummissjoni biex tiġi attivata d-Direttiva dwar il-Protezzjoni Temporanja (DPT)²⁰, li tat protezzjoni temporanja liċ-ċittadini tal-Ukrajna (u kategoriji oħrajn ta' persuni) spostati mill-Ukrajna fl-24 ta' Frar 2022 jew wara. Fit-28 ta' Settembru 2023, il-Kunsill qabel, abbażi ta' proposta tal-Kummissjoni, li jestendi t-DPT mill-4 ta' Marzu 2024 sal-4 ta' Marzu 2025.

Minn dak iż-żmien 'l hawn, ir-regim mingħajr viża bejn l-UE u l-Ukrajna ffaċilita l-ivvjagġar lejn u mill-Ukrajna, filwaqt li għen l-implimentazzjoni tal-protezzjoni temporanja fl-UE.

1. Allinjament tal-politika dwar il-viża

L-Ukrajna għandha regim mingħajr viża ma' 15-il pajjiż li jinsabu fil-lista tal-UE ta' pajjiżi li għandhom l-obbligu ta' viża: l-Armenja, l-Ażerbajġan, il-Bahrain, il-Belarusja, l-Ekwador, il-Kazakistan, il-Kuwajt, il-Kirgistan, il-Mongolja, l-Oman, il-Qatar, l-Arabja Sawdija, it-Taġikistan, it-Turkija u l-Uzbekistan.

Ma kien hemm l-ebda progress lejn aktar allinjament mal-lista tal-UE ta' pajjiżi li għandhom l-obbligu ta' viża fl-2022.

2. Is-sigurtà tad-dokumenti, inkluża l-bijometrika

L-Ukrajna ilha toħroġ passaporti bijometriċi mill-2015. L-aħhar passaporti mhux bijometriċi nħarġu fl-2016 u l-eliminazzjoni gradwali shiha tagħhom hija ppjanata għall-2026, meta dawn jiskadu.

L-operazzjonijiet tas-Servizz tal-Migrazzjoni tal-Istat (SMS), li huwa parti mill-Ministeru tal-Intern, inkarigat mill-passaporti, ġew sospizi fl-24 ta' Frar 2022, iżda reġġu bdew ladarba t-tagħmir meħtieġ ġie ttrasferit f'territorju sikur. Bħalissa, is-sistemi kollha tal-informazzjoni tal-SMS qed jaħdmu fuq bażi regolari, hliet f'territorji taħt okkupazzjoni Russa illegali.

Fit-28 ta' Frar 2022, għet adottata miżura eċċezzjonali, li tippermetti l-estensjoni tal-validità tal-passaporti għal massimu ta' 5 snin u li ddaħħal il-karti tar-ritratti tat-tfal fil-passaporti tal-ġenituri tagħhom, biex tippermetti liċ-ċittadini tal-Ukrajna jivvjagġaw lejn l-UE. Fit-18 ta' Ottubru 2022, din il-proċedura temporanja għet estiza wkoll għal kazijiet ta' hteġa għal vjaġġi ta' emerġenza, eż. hteġa urgenti għal trattament mediku, jew mewt ta' qarib barra mill-pajjiż.

L-iskambju ta' informazzjoni dwar dokumenti misruqa u mitlufa bejn l-awtoritajiet rilevanti tal-Ukrajna u t-trażmissjoni tagħha lill-bażijiet tad-*data* tal-INTERPOL dwar dokumenti misruqa u mitlufa twettaq mingħajr interruzzjoni, inkluż wara l-bidu tal-gwerra ta' aggressjoni tar-Russja.

3. Il-ġestjoni integrata tal-fruntieri, il-ġestjoni tal-migrazzjoni, l-ażil

L-invażjoni u l-gwerra fuq skala shiha tar-Russja kontra l-Ukrajna pprovokaw l-akbar moviment tal-popolazzjoni fl-Ewropa mit-tieni Gwerra Dinjija. Miljuni ta' ċittadini tal-Ukrajna kienu mġiegħla jtilqu mill-postijiet ta' residenza tagħhom u jmorru barra mill-pajjiż jew lejn ir-reġjuni tal-Punent tal-

²⁰ Id-Decizjoni ta' Implimentazzjoni tal-Kunsill (UE) 2022/382 tal-4 ta' Marzu 2022 li tistabbilixxi l-eżistenza ta' influż bil-massa ta' persuni spostati mill-Ukrajna skont it-tifsira tal-Artikolu 5 tad-Direttiva 2001/55/KE, u li għandha l-effett li tintroduċi protezzjoni temporanja, ST/6846/2022/INIT, ĠU L 71, 4.3.2022, p. 1–6.

Ukrajna. Is-sitwazzjoni ta' spostament ta' persuni affettwati mill-gwerra ta' aggressjoni tar-Russja kontra l-Ukrajna qed tinbidel b'mod kostanti, skont l-iżvilupp tal-ostilitajiet.

Wara l-24 ta' Frar 2022, il-ġestjoni tal-fruntieri tal-Ukrajna kienet affettwata mill-aggressjoni tar-Russja. Xi setturi tal-fruntieri kienu okkupati mir-Russja, oħrajn saru zona tal-gwerra. F'żoni li jmissu mar-Russja, il-Belarussja u s-segment tat-Transnistrija tal-fruntiera mal-Moldova, il-111-il punt ta' qsim kollha nġhalqu minhabba raġunijiet ta' sigurtà. Intilfu kwantitajiet sinifikanti ta' tagħmir speċjalizzat (maqbud jew meqrud). Filwaqt li l-gwardji tal-fruntiera tal-Ukrajna, bħal istituzzjonijiet oħrajn fis-settur tal-affarijiet interni, kienu involuti ħafna fl-isforzi tad-difiża u tal-protezzjoni ċivili tal-pajjiż, il-punti ta' kontroll fil-fruntieri baqgħu effettivi u wrew reziljenza u kapacitajiet operazzjonali notevoli.

It-tnejn ta' Pjan ta' Azzjoni ġdid għall-ġestjoni integrata tal-fruntieri għall-2023-2025 bdiet u għandha tindirizza r-restawr tal-ġestjoni tal-fruntieri fit-taqsimiet deokkupati tal-fruntiera tal-Istat. Sakemm jiġi adottat il-Pjan ta' Azzjoni l-ġdid se tkompli l-ħidma fuq l-azzjonijiet pendenti tal-Pjan ta' Azzjoni tal-2020-2022.

Fil-kundizzjonijiet ta' żmien ta' gwerra ta' wara l-24 ta' Frar 2022, l-Ukrajna kompliet il-kooperazzjoni dwar il-ġestjoni tal-fruntieri mas-sħab tal-UE, kemm mal-Istati Membri kif ukoll mal-aġenziji tal-UE, speċjalment il-Frontex. Fost l-oħrajn, twettqet analiżi kongunta tat-theddid għas-sigurtà tal-fruntieri flimkien mas-Slovakkja, mal-Polonja, mal-Ungerija, mar-Rumanija u mal-Moldova u twettqet analiżi kongunta bejn l-Ukrajna u l-Ġermanja dwar il-ġestjoni tal-fruntieri mal-Pulizija Federali tal-Ġermanja. Madankollu, il-persunal tal-Frontex li jappoġġa lill-Ukrajna fl-ajruporti u fil-punti ta' qsim tal-fruntieri ġie rtirat minhabba l-aggressjoni Russa.

Iż-żieda potenzjali fil-kuntrabandu tal-armi tan-nar hija ta' tħassib għall-UE u għall-Ukrajna. Fi Frar 2023, l-UE bdiet timplimenta l-"lista ta' azzjoni tal-UE biex tigġieled id-devjazżjoni tal-armi tan-nar u ta' armi żgħar u ħfief oħrajn fil-kuntest tal-aggressjoni tar-Russja kontra l-Ukrajna"²¹. Hemm enfasi speċifika fuq l-użu sħiħ tal-miżuri ta' sigurtà fil-fruntieri esterni tal-UE biex jiġi identifikat il-kuntrabandu tal-armi tan-nar u fejn l-Istati Membri (speċjalment id-dwana u l-gwardji tal-fruntieri/il-gwardji tal-kosta), il-Frontex, l-EMPACT, il-Europol u l-Missjoni tal-Unjoni Ewropea ta' Assistenza fil-Fruntieri għall-Moldova u l-Ukrajna (EUBAM) huma l-atturi ewlenin.

L-Ukrajna tkompli tiegħu azzjoni kontra l-migrazzjoni irregolari. Fl-2022, l-uffiċjali tal-immigrazżjoni identifikaw 5 062 migrant f'sitwazzjoni irregolari, li 336 minnhom daħlu b'mod irregolari fit-territorju, u 26 grupp kriminali involuti fil-faċilitazzjoni ta' immigrazzjoni illegali ġew żmantellati.

L-applikazzjonijiet għall-ażil komplew jiġu eżaminati fl-Ukrajna fl-2022, b'205 persuni li applikaw għall-protezzjoni u 46 deċiżjoni pozzittiva. Fi tmiem l-2022 kien hemm 2 523 refuġjat rikonoxxut irregistrati bħala li jgħixu fl-Ukrajna.

4. Il-monitoraġġ tat-tendenzi fil-migrazzjoni, il-protezzjoni temporanja, l-applikazzjonijiet għall-protezzjoni internazzjonali u r-riammissjoni

Minn Frar 2022, ġew irregistrati aktar minn 16-il miljun każ ta' dħul fl-UE minn persuni li qed jaħarbu mill-gwerra, li minnhom 14-il miljun kienu ċittadini tal-Ukrajna, filwaqt li l-qsim tal-fruntiera ta' ċittadini tal-Ukrajna mill-UE lejn l-Ukrajna ammonta għal 11,4-il miljun²². Id-dħul kien oghla b'mod sinifikanti matul l-ewwel xhur tal-aggressjoni Russa, b'medja ta' kull ġimgħa ta' 800 000 każ ta' dħul,

²¹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6929-2023-INIT/en/pdf>

²² Iċ-ċifri dwar il-każijiet ta' dħul u hruġ jindikaw l-għadd ta' movimenti transfruntieri, mhux ta' individwi.

u laħaq l-ogħla livelli ta' aktar minn 200 000 każ ta' dħul ta' kuljum fil-fruntiera tal-UE mal-Ukrajna. Minn April 2022 'il quddiem, ix-xejra stabbilizzat għal madwar 240 000 każ ta' dħul fil-gimgha u l-għadd ta' każijiet ta' qsim tal-fruntieri bejn l-UE u l-Ukrajna reġa' lura għal-livelli ta' qabel l-aggressjoni u ta' qabel il-pandemija²³.

Wara l-attivazzjoni msemmija hawn fuq tad-Direttiva dwar il-Protezzjoni Temporanja, 4 271 890 ċittadin tal-Ukrajna ngħataw protezzjoni temporanja fl-UE u fil-Pajjiżi Assoċjati fl-2022. Barra minn hekk, fl-2022, 27 135 Ukren applikaw għall-protezzjoni internazzjonali fl-Istati Membri, (meta mqabbla ma' 6 250 fl-2021), b'rata ta' rikonoxximent ta' 88 % (meta mqabbla ma' 17 % fl-2021). L-Istati Membri ma rrapportaw l-ebda kwistjoni fl-implimentazzjoni tal-ftehim ta' Riammissjoni bejn l-UE u l-Ukrajna.

5. Ordni pubbliku u sigurtà

Wara l-għoti lill-Ukrajna tal-istatus ta' kandidat biex jissieheb fl-UE f'Ġunju 2022, il-gvern tal-Ukrajna nieda proġett ta' riforma tas-settur ġenerali tal-infurzar tal-liġi tal-Ukrajna, li għadu għaddej.

Għalkemm il-kundizzjonijiet tal-gwerra kkumplikaw il-kompitu tal-infurzar tal-liġi, l-isforzi komplew fil-ġlieda kontra t-traffikar tad-droga. Ġiet abbozzata Strateġija ġdida tal-Politika tal-Istat dwar id-Droga għall-2023-2030. Sabiex tiġi evitata d-devjazzjoni/l-użu mhux mediku ta' mediċini li fihom sustanzi narkotiċi jew psikotropiċi, fl-1 ta' Novembru 2022 gie introdott obbligu li dawn il-prodotti jingħataw biss b'riċetta.

L-Ukrajna kompliet ukoll il-kooperazzjoni internazzjonali f'dan il-qasam fi ħdan l-EUBAM u fi ħdan il-qafas tal-EMPACT. Għalkemm il-kooperazzjoni naqset wara l-aggressjoni Russa, din ma ġietx interrotta. L-aġenziji tal-infurzar tal-liġi tal-Ukrajna għandhom l-intenzjoni li jintensifikaw il-kooperazzjoni mas-shab tal-UE f'dan il-qasam, b'mod partikolari biex jiġġieldu l-kuntrabandu ta' drogi illegali mill-Afganistan, mill-Iran u mill-Pakistan.

Fil-qasam tal-ġlieda kontra l-kriminalità organizzata, il-gvern approva Pjan ta' Azzjoni ġdid fis-27 ta' Settembru 2022. Il-ġlieda kontra l-kriminalità organizzata kompliet, għalkemm saret aktar diffiċli bil-kundizzjonijiet tal-gwerra. Sar sforz partikolari kontra gruppi kriminali li jippruvaw jisirqu għajnuna umanitarja u għajnuna oħra li tasal fl-Ukrajna. Kompliet il-kooperazzjoni mal-Europol u mal-Interpol. Fid-19 ta' Ottubru 2022, daħal fis-seħħ il-Memorandum ta' Qbil dwar il-Kunfidenzjalità u l-Assigurazzjoni tal-Infurmazzjoni bejn l-Ukrajna u l-Europol; dan ippermetta l-iskambju dirett ta' infurmazzjoni bejn l-Ukrajna, il-Europol, l-Istati Membri tal-UE u pajjiżi terzi.

Il-kooperazzjoni fil-livell operazzjonali kompliet ukoll mal-aġenziji tal-infurzar tal-liġi tal-Istati Membri tal-UE, speċjalment permezz ta' timijiet kongjunti ta' investigazzjoni (JIT) għall-ġlieda kontra l-aktar reati tranżnazzjonali perikolużi, kif ukoll għal reati internazzjonali ewlenin imwettqa fil-kuntest tal-kunflitt armat internazzjonali.

Matul il-perjodu interim ta' riforma tal-prosekuzzjoni fl-2019-2021, ġiet ippruvata proċedura ta' għażla trasparenti għall-prosekuturi fil-livell ta' ġestjoni li inkludiet l-integrità, il-professjonalizmu u l-kontrolli tat-tmexxija, . Madankollu, mill-istabbiliment mill-ġdid tal-Kunsill tal-Prosekuturi fil-ħarifa tal-2021, dawn il-prattiki pożittivi ma tkomplewx. Il-proċedura ma għandhiex trasparenza,

---

²³ Għal dettalji dwar l-istampa tas-sitwazzjoni ara l-Komunikazzjoni tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill "Protezzjoni temporanja lill-persuni li qed jaharbu l-gwerra ta' aggressjoni tar-Russja kontra l-Ukrajna: sena wara", COM(2023) 140 final.

meritokrazija u kontrolli kredibbli tal-integrità. Ir-rizorsi u l-kapaċitajiet tal-Kunsill tal-Prosekuturi biex iwettaq il-mandat tiegħu f'dan il-qasam baqgħu limitati.

F'Awwissu 2023, il-Gvern tal-Ukrajna adotta l-istrateġija dwar l-irkupru tal-assi għall-2023-2025, li tistabbilixxi direzzjonijiet strateġiċi għat-titjib tal-qafas legali u istituzzjonali, flimkien mal-kooperazzjoni interservizz u internazzjonali. Il-pjan ta' azzjoni għall-implimentazzjoni tal-istrateġija għad irid jiġi żviluppat.

L-Ukrajna kompliet bl-isforzi tagħha biex ittejjeb il-qafas strateġiku kontra l-korruzzjoni. Fl-20 ta' Ġunju 2022, il-Parlament adotta l-Istrateġija Kontra l-Korruzzjoni għall-2021-2025 (ACS), inklużi 72 objettiv li għandhom jintlaħqu sal-2025. Fl-2022, giet iffinalizzata l-proċedura twila tal-għażla għall-ogħla pożizzjonijiet fl-Uffiċċju Speċjalizzat tal-Prosekutur Kontra l-Korruzzjoni (SAPO); f'Lulju 2022, imtlew il-pożizzjonijiet tal-kap u tal-viċi kap tas-SAPO. Barra minn hekk, f'Marzu 2023 intgħażel u nħatar direttur ġdid għall-Uffiċċju Nazzjonali Kontra l-Korruzzjoni tal-Ukrajna (NABU), fi proċess trasparenti u bbażat fuq il-mertu.

Min-naħa l-oħra, minkejja r-rakkomandazzjoni maħruġa fiż-żewġ rapporti preċedenti dwar il-Mekkanizmu ta' Sospensjoni tal-Viża, xorta ma kien hemm l-ebda progress bl-istabbiliment ta' interċettazzjoni awtonoma min-NABU. F'Lulju 2023, gie ffirmat arrangament ta' ħidma dwar il-kooperazzjoni bejn l-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku Ewropew (UPPE) u n-NABU. Fl-aħħar inħatar kap ġdid tal-Aġenzija Nazzjonali għas-Sejba, it-Traċċar u l-Ġestjoni tal-Assi Derivati mill-Korruzzjoni u minn Reati Oħrajn (ARMA) wara t-tnedija mill-ġdid tal-kompetizzjoni f'Ġunju 2023, għalkemm il-proċedura kollha tal-ġestjoni tal-assi għadha fi bżonn kbir ta' riforma sistemika.

Il-funzjonament tad-diversi aġenziji responsabbli biex jiġġieldu kontra l-korruzzjoni gie affettwat mill-kundizzjonijiet tal-gwerra, iżda l-effettività operazzjonali ġenerali tagħhom għadha b'saħħitha. Fl-2022, in-NABU beda total ta' 456 proċediment kriminali (meta mqabbla ma' 633 fl-2021 u 792 fl-2020) u, matul l-ewwel nofs tal-2023, dan 286 proċediment. Abbażi tar-riżultati tal-investigazzjoni tan-NABU, u skont il-gwida proċedurali tas-SAPO, fl-2022 intbagħtu 54 akkuża dwar reati ta' korruzzjoni kontra 132 persuna quddiem il-qorti (meta mqabbla mas-57 akkuża kontra 127 persuna fl-2021 u 67 akkuża kontra 106 persuni fl-2020). Matul l-ewwel nofs tal-2023, intbagħtu l-qorti 58 akkuża kontra 147 persuna.

6. Relazzjonijiet esterni u drittijiet fundamentali

Kumplessivament l-Ukrajna tikkonforma mal-istrumenti u l-istandards internazzjonali tad-drittijiet tal-bniedem, filwaqt li ċ-ċittadini tal-Ukrajna sofrew b'mod sever minn ksur fuq skala kbira tad-drittijiet fundamentali mir-Russja, u l-awtoritajiet tal-Ukrajna u s-soċjetà ċivili qed jippruvaw jirrimedjaw għal dan. Il-liġi marzjali giet introdotta fil-bidu tal-invażjoni Russa fuq skala sħiħa u tillimita d-drittijiet u l-libertajiet, għalkemm baqgħet fil-biċċa l-kbira proporzjonali għall-htigijiet attwali u giet applikata b'kawtela, filwaqt li zammett livell tajjeb ta' libertà tal-espressjoni minkejja restrizzjonijiet fuq ix-xenarju tal-media. Barra minn hekk, gie rreġistrat tnaqqis qawwi ta' każijiet irreġistrati ta' diskriminazzjoni kontra l-minoranzi, inklużi persuni li jappartjenu għall-komunità LGBTIQ+, atti antisemitiċi jew minoranzi nazzjonali.

Fir-rigward tad-drittijiet tal-persuni li jappartjenu għal minoranzi nazzjonali, l-Ukrajna bħalissa għadha ma implimentatx bis-sħiħ ir-rakkomandazzjonijiet tal-Opinjoni tal-Kummissjoni ta' Venezja tal-Kunsill tal-Ewropa ta' Ġunju 2023 dwar il-liġi dwar il-minoranzi nazzjonali (komunitajiet), li giet adottata f'Diċembru 2022. Qed jiġu implimentati riformi importanti oħrajn, pereżempju fir-rigward tal-liġi l-ġdida dwar il-media, il-konvenzjoni ta' Istanbul u l-Istrateġija tal-Istat tal-2030 dwar l-iżgurar

ta' drittijiet ugwali bejn in-nisa u l-irġiel, filwaqt li għad hemm sfidi fil-qasam tar-riforma tal-ħabsijiet u s-sitwazzjoni tat-tfal fl-istituzzjonijiet.

7. Rakkomandazzjonijiet

B'mod ġenerali, l-Ukrajna għadha tissodisfa l-parametri referenzjarji tal-liberalizzazzjoni tal-viża u ħadet azzjoni sabiex tindirizza ftit mir-rakkomandazzjonijiet preċedenti tal-Kummissjoni. Madankollu, huma meħtieġa aktar sforzi, fejn possibbli fil-kuntest attwali. B'mod partikolari, jeħtieġ li jiġu indirizzati aktar il-kwistjonijiet li ġejjin:

- a) L-allinjament tal-politika dwar il-viża tal-Ukrajna mal-lista tal-UE ta' pajjiżi terzi li għandhom l-obbligu ta' viża, b'mod partikolari fir-rigward ta' dawk il-pajjiżi terzi li jippreżentaw riskji ta' migrazzjoni irregolari jew għas-sigurtà għall-UE.
- b) It-tkomplija bl-isforzi li għaddejjin fil-ġlieda kontra l-kriminalità organizzata, b'enfasi speċjali fuq il-ġlieda kontra l-kuntribandu tal-armi tan-nar u tad-drogi, minkejja l-isfidi relatati mal-gwerra.
- c) It-tkomplija bl-isforzi li għaddejjin fil-ġlieda kontra l-korruzzjoni, inkluż billi jiġi adottat pjan ta' azzjoni għall-implimentazzjoni tal-istrategija għall-irkupru tal-assi tal-2023-2025 u billi tiġi emendata l-legiżlazzjoni ARMA dwar il-ġestjoni tal-assi ssekwestrati.

2. PAJJIŻI LI ILHOM MINGĦAJR VIŻA GĦAL AKTAR MINN 7 SNIN

L-ALBANIJA

1. Allinjament tal-politika dwar il-viża

L-Albanija għandha reġim mingħajr viża ma' 13-il pajjiż li jinsabu fil-lista tal-UE ta' pajjiżi li għandhom l-obbligu ta' viża, li tmienja minnhom igawdu eżenzjoni permanenti mill-viża (l-Armenja, l-Ażerbajġan, il-Belarusja, iċ-Ċina, il-Guyana, il-Kazakistan, il-Kuwajt, it-Turkija) u hamsa għandhom eżenzjoni mill-viża stagunali biex jidhlu fl-Albanija għal raġunijiet turistici bejn April u Diċembru (il-Bahrain, l-Oman, il-Qatar, l-Arabja Sawdija u t-Tajlandja). Barra minn hekk, iċ-ċittadini ta' pajjiżi terzi li għandhom permess ta' residenza ta' 10 snin fl-Emirati Għarab Magħquda, validu għal mill-anqas sena fil-mument tad-dhul, jistgħu jidhlu wkoll fl-Albanija mingħajr viża.

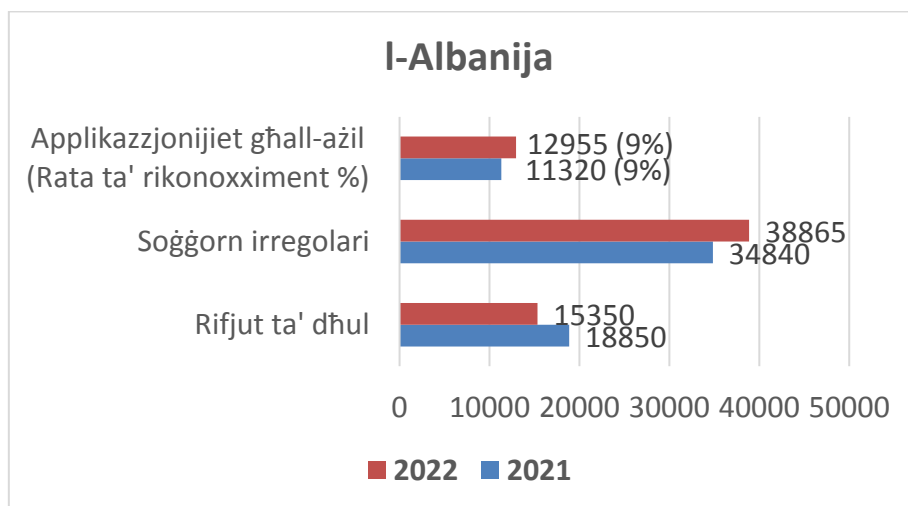
L-Albanija għamlet xi progress lejn l-allinjament tal-politika dwar il-viża. Għall-kuntrarju tal-2022, l-eżenzjoni mill-viża stagunali fl-2023 ma gietx estiża għar-Russja, għall-Indja u għall-Eġittu. L-Albanija għandha tkompli tallinja b'mod progressiv il-politika dwar il-viża tagħha ma' dik tal-UE, b'mod partikolari fir-rigward ta' dawk il-pajjiżi li jipprezentaw riskji ta' migrazzjoni jew ta' sigurtà.

2. Monitoraġġ tat-tendenzi fil-migrazzjoni irregolari, fl-applikazzjonijiet għall-protezzjoni internazzjonali, fir-ritorni u fir-riammissjoni

L-għadd ta' applikazzjonijiet għall-protezzjoni internazzjonali mressqa fl-Istati Membri minn ċittadini Albanizi naqas b'14 % bejn l-2021 u l-2022, bi 12 955 applikazzjoni mressqa fl-2022. Ir-rata ta' rikonoxximent ta' 9 % fl-2022 baqgħet bħalma kienet fl-2021.

Fl-2022, l-Istati Membri rrapportaw 746 każ ta' qsim irregolari tal-fruntieri minn ċittadini Albanizi, 36 % anqas mill-2021 (1 160), filwaqt li l-għadd ta' ċittadini Albanizi li nstab li kienu qegħdin jgħixu b'mod irregolari fl-Istati Membri żdied b'11,5 % meta mqabbel mal-2021 (minn 34 840 fl-2021 għal 38 865 fl-2022). L-għadd ta' rifjuti ta' dhul għal ċittadini Albanizi fl-Istati Membri naqas bi 18,5 % fl-2022 (minn 18 850 fl-2021 għal 15 350 fl-2022).

L-għadd ta' deċizzjonijiet ta' ritorn maħruġa fl-2022 (24 180) żdied bi 8 % meta mqabbel mal-2021 (22 445). Fl-2022, gew irrapportati 9 745 ritorn ta' ċittadini Albanizi, meta mqabbla ma' 8 610 fl-2021 (żieda ta' 13 %). Ir-rata ta' ritorni żdiedet bi ftit minn 38 % fl-2021 għal 40 % fl-2022 u dan jindika bidla pożittiva fit-tendenza minn dawn l-aħħar snin.

Sors: Eurostat

3. Kooperazzjoni dwar il-migrazzjoni, il-ġestjoni tal-fruntieri u r-riammissjoni

L-Albanija impenjat ruħha b'mod pożittiv mal-UE dwar l-implimentazzjoni tal-Pjan ta' Azzjoni tal-UE dwar il-Balkani tal-Punent. Il-kapaċitajiet ta' akkoljenza tal-migranti tal-Albanija żdiedu u l-pjan ta' kontingenza tagħha f'każ ta' zieda qawwija fil-wasliet gie aġġornat iżda għad irid jiġi bbaġitjat u adottat bis-shiħ. L-Albanija għandha tadotta wkoll Strateġija dwar il-Migrazzjoni ġdida, bħala segwitu għall-Istrateġija tal-2019-2022. Għandhom jiġu żviluppanti faċilitajiet iddedikati għall-minorenni mhux akkumpanjati fost il-migranti u dawk li jfittxu l-ażil. Aċċess adegwat għall-proċedura tal-ażil, l-effettività tar-ritorn volontarju u l-kooperazzjoni ta' riammissjoni mal-pajjiżi ewlenin tal-orġini huma oqsma li fihom hija meħtieġa aktar hidma.

L-Albanija kompliet tikkoopera mal-Istati Membri dwar il-migrazzjoni u l-ġestjoni tal-fruntieri. Eżempji ta' kooperazzjoni dwar il-migrazzjoni u l-ġestjoni tal-fruntieri kienu jinkludu: żjarat ta' esperti, skambji ta' informazzjoni u tal-aħjar prattiki, tagħmir tekniku u korsijiet ta' taħriġ. Il-proġett "Sensibilizzazzjoni u Informazzjoni għas-Sikurezza u l-Għoti tas-Setgħa lil Kulhadd – l-Albanija" (Arise All) kompli jiġi implimentat fl-2022 mill-IOM, bl-appoġġ tal-Fond tal-Unjoni Ewropea għall-Ażil, il-Migrazzjoni u l-Integrazzjoni, il-Belġju u n-Netherlands²⁴. Din il-kampanja ta' prevenzjoni kellha l-għan li tqajjem sensibilizzazzjoni fost iċ-ċittadini tal-Albanija dwar ir-riskji tal-migrazzjoni irregolari lejn l-Ewropa u li tipprovdi informazzjoni dwar l-opportunitajiet ekonomiċi u edukattivi eżistenti fl-Albanija u l-kanali ta' migrazzjoni legali lejn l-Ewropa. Il-proġett beda fil-bidu tal-2021 u ntemm f'Diċembru 2022. Eżempji oħrajn ta' kooperazzjoni kienu jinkludu żjarat ta' studju għall-pulizija tal-fruntiera tal-Albanija (u missjonijiet ta' konsulenza u ta' taħriġ).

B'mod ġenerali, l-Istati Membri rrapportaw kooperazzjoni tajba dwar ir-riammissjoni. L-Albanija kompliet ukoll tikkoopera mal-Aġenzija Ewropea għall-Gwardja tal-Fruntiera u tal-Kosta (Frontex), b'mod partikolari billi implimentat l-Operazzjoni Kongunta "Albanija fuq l-Art" u "Albanija fil-Baħar" skont il-Ftehim dwar l-Istatus bejn l-UE u l-Albanija. Fil-15 ta' Settembru 2023 gie ffirmat Ftehim dwar l-Istatus ġdid. L-Albanija kkooperat ukoll mal-Aġenzija meta organizzat u appoġġat operazzjonijiet ta' ritorn għaċ-ċittadini Albanizi li jgħixu b'mod irregolari fi Franza u fi Stati Membri oħrajn ikkonċernati. F'Ġunju 2023 il-Ministeru tal-Intern tal-Albanija u l-Frontex iffiraw Memorandum ta' Qbil dwar mekkaniżmu tal-ilmenti rigward il-protezzjoni tad-drittijiet fundamentali. Fl-Albanija għad hemm ufficjal ta' kollegament mill-Frontex. Kumplessivament, l-Albanija żviluppata kooperazzjoni estensiva u pożittiva ħafna mal-Frontex dwar il-ġestjoni tal-fruntieri, li se tkompli tespandi ladarba l-Ftehim dwar l-Istatus ġdid iffirmat f'Settembru 2023 ikun implimentat.

Fir-rigward tal-kooperazzjoni mal-Aġenzija tal-UE għall-Ażil (EUAA), il-Pjan Direzzjonali għall-Kooperazzjoni għall-perjodu 2021-2022 gie estiż sal-aħħar tal-2023 u ppermetta lill-EUAA jipprovdi appoġġ lill-awtoritajiet tal-Albanija fit-tishiħ tas-sistemi tal-ażil u tal-akkoljenza tagħhom.

4. Azzjonijiet meħuda dwar applikazzjonijiet għall-ażil bla bażi

Sabiex tiġi indirizzata l-kwistjoni ta' applikazzjonijiet għall-ażil bla bażi pprezentati minn ċittadini Albanizi fl-UE, fl-2022, l-Albanija adottat pjan ta' azzjoni "dwar il-prevenzjoni tal-fenomeni tat-tiftix għall-ażil taċ-ċittadini tal-Albanija fil-pajjiżi Schengen/tal-UE" u saħhet il-kontrolli fuq iċ-ċittadini tal-Albanija li jaqsmu l-fruntiera mal-UE. L-Albanija kompliet ukoll issaħħaħ il-kooperazzjoni u l-iskambju ta' informazzjoni tagħha mal-Istati Membri, speċjalment ma' dawk l-aktar

²⁴ <https://albania.iom.int/sites/g/files/tmzbd11401/files/inline-files/arise-all-project-brief.pdf>

affettwati minn dan il-fenomeni. B' mod partikolari, l-Albanija kompliet timplimenta ż-żewġ pjanijiet ta' azzjoni tagħha, filwaqt li indirizzat il-kwistjoni tal-minorenni Albanzi mhux akkumpanjati fl-Italja u l-kwistjoni tal-Albaniżi li jfittxu ažił fi Franza, rispettivament.

Il-gvern tal-Albanija kompla wkoll joħloq sensibilizzazzjoni dwar id-drittijiet u l-obbligi marbuta mal-ivvjagġar mingħajr viża lejn l-UE, f'kooperazzjoni mal-Frontex, mal-Europol, mal-Istati Membri kif ukoll ma' organizzazzjonijiet internazzjonali bħall-IOM, il-UNHCR u l-OSKE. Il-fuljetti b'informazzjoni rilevanti dwar ir-rekwiziti għal ivvjagġar mingħajr viża u l-penali għal kwalunkwe ksur ta' dawn l-obbligi jitqassmu fil-punti kollha ta' qsim tal-fruntiera.

5. Ċittadinanza b'investiment

Fil-hames rapport taħt il-mekkanizmu ta' sospensjoni tal-viża, ġie rrapportat li, fl-2022, il-Gvern tal-Albanija adotta deċiżjoni li tintroduċi bażi legali għall-Ministeru tal-Intern biex titnieda proċedura ta' Sħubija Pubblika Privata għall-implimentazzjoni ta' skema ta' ċittadinanza għall-investituri. Fl-2023, l-Albanija habbret id-deċiżjoni tagħha li tissospendi l-inizjattiva relatata mal-istabbiliment ta' skema ta' ċittadinanza għall-investituri.

6. Kooperazzjoni dwar is-sigurtà

Fl-2022, l-Albanija hadet sehem f'għadd dejjem akbar ta' operazzjonijiet internazzjonali tal-pulizija u kienet parti minn 16-il tim ta' investigazzjoni kongunti li għadhom għaddejnin. L-Albanija skjerat it-tieni ufficjal ta' kollegament lill-Europol fi Frar 2023. Fl-2022, il-Pulizija tal-Istat tal-Albanija żiedet b'16,9 % l-għadd ta' messagġi tal-Applikazzjoni ta' Network għall-Iskambju Sikur ta' Informazzjoni (SIENA) kondiviżi ma' sħab internazzjonali.

L-Albanija hija l-aktar pajjiż terz attiv li jipparteċipa fil-Pjattaforma Multidixxiplinari Ewropea Kontra t-Theddid Kriminali (EMPACT).

Bis-saħħa tal-progress tajjeb li sar fl-implimentazzjoni tal-Arrangament ta' Implimentazzjoni dwar il-Ġlieda Kontra t-Terrorizmu skont il-Pjan ta' Azzjoni Kongunt dwar il-ġlieda kontra t-terrorizmu għall-Balkani tal-Punent, fid-9 ta' Diċembru 2022 l-Albanija ffirmat mal-Kummissjoni reviżjoni tal-arrangament li tinkludi azzjonijiet godda u miri aktar ambizzjużi.

7. Rakkomandazzjonijiet

L-Albanija hadet azzjoni sabiex tindirizza l-biċċa l-kbira tar-rakkomandazzjonijiet preċedenti tal-Kummissjoni. Madankollu, huwa meħtieġ aktar progress, u jeħtieġ li jiġu indirizzati l-kwistjonijiet li ġejjin:

- a) L-allinjament ulterjuri tal-politika dwar il-viża tal-Albanija mal-lista tal-UE ta' pajjiżi li għandhom l-obbligu ta' viża, b' mod partikolari fir-rigward ta' pajjiżi li jipprezentaw riskji ta' migrazzjoni irregolari jew għas-sigurtà għall-UE.
- b) It-tkomplija tal-kooperazzjoni mal-Istati Membri l-aktar affettwati minn applikazzjonijiet għall-ažił bla bażi minn ċittadini tal-Albanija u l-implimentazzjoni ta' kampanji ta' informazzjoni mfassla apposta dwar ir-regim mingħajr viża.
- c) Iż-żamma lura milli tiġi stabbilita skema ta' ċittadinanza b'investiment.

IL-BOŽNIJA-HERZEGOVINA

1. Allinjament tal-politika dwar il-viża

Il-Bożnija-Herzegovina għandha reġim mingħajr viża ma' tmien pajjiżi li jinsabu fil-lista tal-UE ta' pajjiżi li għandhom l-obbligu ta' viża: l-Azerbajġan, iċ-Ċina, il-Kuwajt, l-Oman, il-Qatar, ir-Russja u l-Arabja Sawdija (staġunali) u t-Turkija.

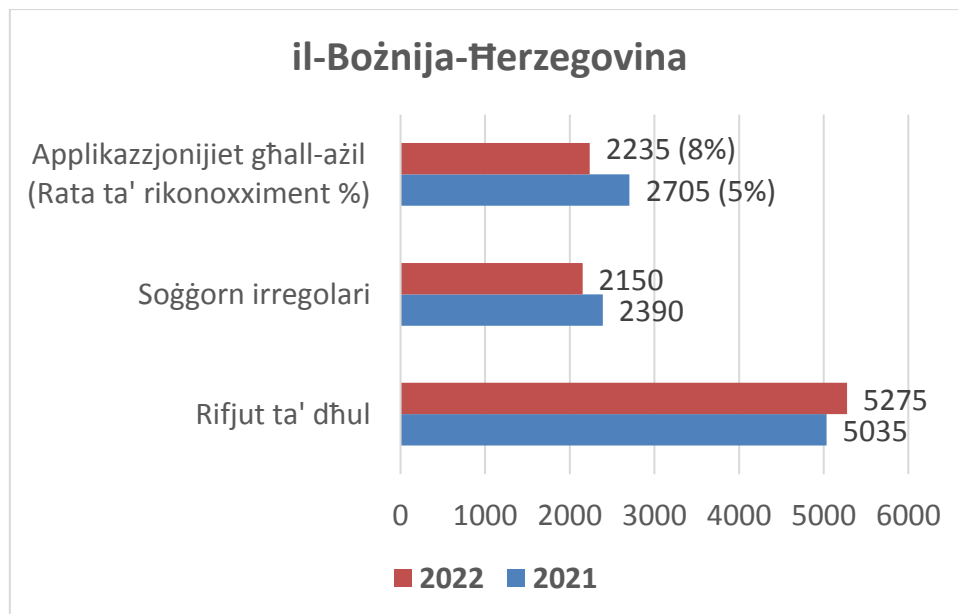
Il-Bożnija-Herzegovina ma hadet l-ebda pass fl-2022 dwar aktar allinjament tal-politika dwar il-viża. Madankollu, fl-2023 introduċiet ivvjagġar mingħajr viża għaċ-ċittadini tal-Arabja Sawdija għall-istaġun turistik u tas-sajf u temmet ir-reġim mingħajr viża għall-Bahrain minn Settembru 2023.

2. Monitoraġġ tax-xejriet fil-migrazzjoni irregolari, fl-applikazzjonijiet għall-protezzjoni internazzjonali, fir-ritorni u fir-riammissjoni

Fl-2022, ġew ipprezentati 2 235 applikazzjoni għall-protezzjoni internazzjonali miċ-ċittadini tal-Bożnija-Herzegovina fl-Istati Membri, 17 % anqas mill-2021 (2 705). Ir-rata ta' rikonoxximent żdiedet minn 5 % fl-2021 għal 8 % fl-2022.

Fl-2022, l-Istati Membri rrapportaw 23 każ ta' qsim irregolari tal-fruntieri minn ċittadini tal-Bożnija-Herzegovina fil-fruntieri esterni tal-UE, meta mqabbla ma' 17 fl-2021. Fl-2022, l-għadd ta' ċittadini mill-Bożnija-Herzegovina li nstab li kienu qegħdin jgħixu b' mod irregolari fl-Istati Membri żdied b' 19 %, b' 4 900 soġġorn irregolari fl-2022 meta mqabbla ma' 4 105 fl-2021. L-għadd ta' rifjuti ta' dħul żdied bi ftit fl-2022 (b' 5 %), minn 5 035 każ fl-2021 għal 5 275 fl-2022.

L-għadd ta' deċiżjonijiet ta' ritorn mahruġa lil ċittadini tal-Bożnija-Herzegovina (2 745 fl-2022 imqabbla ma' 2 900 fl-2021) naqas b' 5 %, filwaqt li l-għadd ta' persuni rritornati (1 260 fl-2022 imqabbla ma' 900 fl-2021) żdied b' 40 %. Ir-rata ta' ritorn żdiedet minn 31 % fl-2021 għal 46 % fl-2022.

Sors: Eurostat

3. Kooperazzjoni dwar il-migrazzjoni, il-ġestjoni tal-fruntieri u r-riammissjoni

Il-Bożnija-Herzegovina impenjat ruħha b' mod pożittiv mal-UE dwar l-implimentazzjoni tal-Pjan ta' Azzjoni tal-UE dwar il-Balkani tal-Punent.

Il-Bożnija-Herzegovina adottat il-Pjan ta' Azzjoni dwar il-Migrazzjoni u l-Azil (2021-2025) li jikkompleta l-approvazzjoni sħiha tal-qafas strateġiku tagħha. Saru sforzi biex jiġu estiżi l-kapaċitajiet ta' akkoljenza iżda għad irid isir aktar progress fl-identifikazzjoni u l-akkoljenza ta' minorenni mhux akkumpanjati u ta' persuni vulnerabbli. L-aċċess għall-azil għadu limitat u l-applikazzjonijiet jistgħu jiġu ppreżentati fil-kapitali Sarajevo biss. Huwa meħtieġ ukoll progress fl-ipproċessar tal-każijiet ta' azil.

Il-Bożnija-Herzegovina qed timplimenta l-istrategija għall-ġestjoni integrata tal-fruntieri u l-pjan ta' azzjoni li jakkumpanjaha għall-perjodu 2019-2023. Liġi ġdida dwar il-kontroll tal-fruntieri, abbozzata fl-2022, ma għadditx mill-Parlament kmieni fl-2023; il-Kunsill tal-Ministri għandu japprova malajr abbozz ġdid għal proċedura parlamentari.

Il-Bożnija-Herzegovina għadha ma bdiex in-negozjati għall-ftehim dwar l-istatus mal-UE li jkun jippermetti lill-Aġenzija Ewropea għall-Gwardja tal-Fruntiera u tal-Kosta (Frontex) tiskjera l-korpi permanenti tagħha fil-fruntiera tal-pajjiż, sabiex iwettqu attivitajiet operazzjonali flimkien mal-Pulizija tal-Fruntieri.

Il-Bożnija-Herzegovina kompliet kooperazzjoni tajba dwar ir-riammissjoni abbażi ta' ftehim mal-UE, li huwa implimentat b'mod effiċjenti sa fejn huma kkonċernati l-biċċa l-kbira tal-Istati Membri. Madankollu, żewġ Stati Membri indikaw xi problemi li jkkonċernaw rispettivament rifjuti ta' riammissjoni u hrug f'waqtu ta' dokumenti tal-ivvjagġar għar-ritorn.

L-UE qajmet tħassib relatat maż-żieda qawwija fil-pessjoni migratorja ta' ċittadini ta' pajjiżi terzi li ġew mir-rota tal-Balkani tal-Punent fl-2022 u talbet lill-Bożnija-Herzegovina teżercita l-ogħla livell ta' kooperazzjoni. B'mod partikolari, l-UE talbitha tiżgura li jekk l-applikazzjonijiet għall-azil ippreżentati minn dawn iċ-ċittadini jiġu miċhuda, il-Bożnija-Herzegovina terġa' taċċettahom b'applikazzjoni tal-klawżola taċ-ċittadini ta' pajjiżi terzi tal-ftehim ta' riammissjoni bejn l-UE u l-Bożnija-Herzegovina.

Il-Bożnija-Herzegovina kompliet ukoll il-kooperazzjoni bilaterali mal-Istati Membri. Taħt il-proġett ifffinanzjat mill-UE "Mizura individwali biex tissaħħaħ il-kapaċità ta' rispons għall-ġestjoni tal-flussi migratorji fil-Bożnija-Herzegovina" implimentat mill-IOM, attività waħda hija ddedikata biex tappoġġa lill-Ministeru tas-Sigurtà bil-bini tal-kapaċitajiet biex iwettaq ir-ritorni b'mod effettiv. Fil-qafas tal-mekkanizmu tal-ġestjoni tar-ritorn ġestit mill-IOM, il-Ministeru se jirċievi wkoll l-appoġġ tekniku mill-Istati Membri biex iwettaq it-tipi kollha ta' ritorni.

Il-kooperazzjoni bejn l-Aġenzija tal-Unjoni Ewropea għall-Azil (EUAA) u l-Bożnija-Herzegovina bdiex fl-2014. L-ewwel Pjan Direzzjonali ġie approvat f'Novembru 2020. Pjan Direzzjonali tat-tieni generazzjoni qed jithejja biex ikopri l-perjodu 2023-2025.

4. Kooperazzjoni dwar is-sigurtà

Il-Europol qed tkompli ssaħħaħ il-kooperazzjoni operazzjonali tagħha mal-Bożnija-Herzegovina. F'Ġunju 2023 ġie stabbilit punt ta' kuntatt nazzjonali uniku mal-Europol li jgħaqqad l-awtoritajiet kollha tal-infurzar tal-liġi fil-pajjiż mas-sistema tal-Applikazzjoni ta' Network għall-Iskambju Sikur ta' Informazzjoni (SIENA) tal-Europol. Intbagħat uffiċjal ta' kollegament tal-Bożnija-Herzegovina fil-kwartieri ġenerali tal-Europol fl-Aja. Il-koordinatur tal-Bożnija-Herzegovina tal-punt ta' kuntatt tal-Europol huwa wkoll il-koordinatur tal-EMPACT.

Il-Bożnija-Ħerzegovina għandha arranġament bilaterali dwar il-ġlieda kontra t-terroriżmu mal-Kummissjoni ffirmat fl-2019²⁵, biex timplimenta l-pjan ta' azzjoni kongunt dwar il-ġlieda kontra t-terroriżmu għall-Balkani tal-Punent²⁶. L-implimentazzjoni rat xi dewmien, iżda gie rreġistrat progress tajjeb fl-aħħar rapport ta' progress fl-2022. Fl-2022 il-Bożnija-Ħerzegovina adottat strategija ġdida dwar il-ġlieda kontra t-terroriżmu u l-prevenzjoni u l-ġlieda kontra l-estremiżmu vjolenti. L-entitajiet jeħtieġ li jadottaw il-pjanijiet ta' azzjoni rispettivi. Il-Bożnija-Ħerzegovina jeħtieġ li tadotta leġizlazzjoni ġdida dwar il-ġlieda kontra l-ħasil tal-flus u l-finanzjament tat-terroriżmu, biex jiġi evitat li terġa' tiġi inkluża fil-lista l-griża wara l-evalwazzjoni li jmiss minn Moneyval.

Il-Europol hija parti kkoncernata ewlenija fl-EMPACT u r-riżultati operazzjonali juru kooperazzjoni tajba mal-Aġenzija.

5. Rakkomandazzjonijiet

Il-Bożnija-Ħerzegovina ħadet xi azzjonijiet biex tindirizza r-rakkomandazzjonijiet preċedenti tal-Kummissjoni. Madankollu huwa meħtieġ aktar progress, u jeħtieġ li jiġu indirizzati l-kwistjonijiet li ġejjin:

- a) It-teħid ta' passi urġenti biex tiġi allinjata l-politika dwar il-viża tal-Bożnija-Ħerzegovina mal-lista tal-UE ta' pajjiżi li għandhom l-obbligu ta' viża, b'mod partikolari dawk il-pajjiżi li jipprezentaw riskji ta' migrazzjoni irregolari jew għas-sigurtà għall-UE;
- b) In-negozjar, l-iffirmar u r-ratifika malajr tal-ftehim dwar l-istatus tal-Frontex mal-UE;
- c) Is-soluzzjoni tal-kwistjonijiet fil-kooperazzjoni ta' riammissjoni li semmew l-Istati Membri.

---

²⁵ https://home-affairs.ec.europa.eu/news/commission-and-authorities-bosnia-and-herzegovina-endorse-arrangement-counterterrorism-cooperation-2019-11-19_mt

²⁶ https://home-affairs.ec.europa.eu/system/files/2018-10/20181005_joint-action-plan-counter-terrorism-western-balkans.pdf

IR-REPUBBLIKA TAL-MOLDOVA

1. Allinjament tal-viża

Il-Moldova għandha reġim mingħajr viża ma' 12-il pajjiż li jinsabu fil-lista tal-UE ta' pajjiżi li għandhom l-obbligu ta' viża: l-Armenja, l-Azerbajġan, il-Belarus, Kuba, l-Ekwador, il-Kazakistan, il-Kirgistan, il-Qatar, ir-Russja, it-Taġikistan, it-Turkija u l-Uzbekistan.

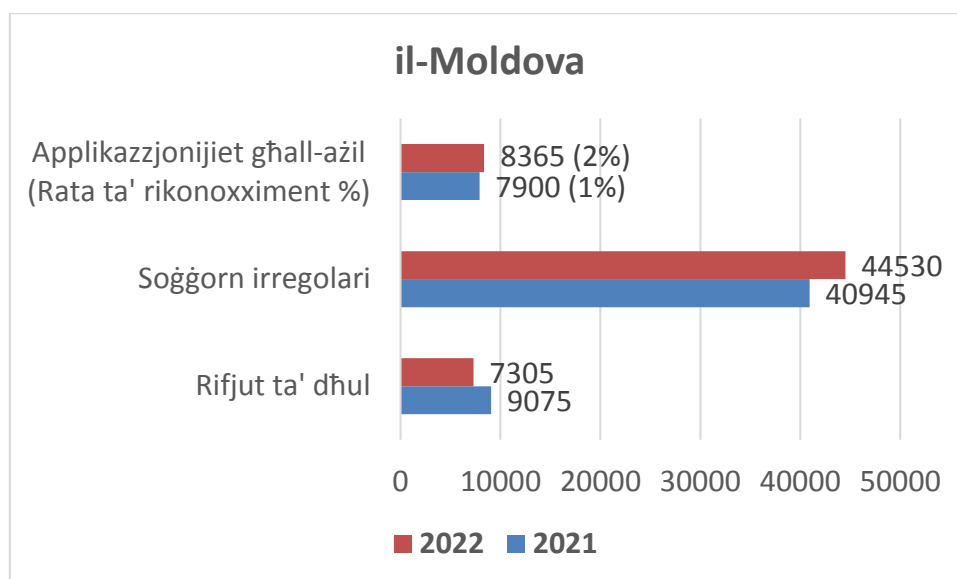
Ma kien hemm l-ebda progress lejn aktar allinjament mal-politika tal-UE dwar il-viża fl-2022.

2. Monitoraġġ tax-xejriet fil-migrazzjoni irregolari, fl-applikazzjonijiet għall-protezzjoni internazzjonali, fir-ritorni u fir-riammissjoni

L-għadd ta' applikazzjonijiet għall-protezzjoni internazzjonali miċ-ċittadini Moldovani fl-Istati Membri żdied b'6 % bejn l-2021 u l-2022, b'7 900 applikazzjoni pprezentati fl-2021 mqabbla ma' 8 365 fl-2022. Ir-rata ta' rikonossiment kienet ta' 2 % fl-2022, meta mqabbla ma' 1 % fl-2021.

Fl-2022, it-tentattivi miċ-ċittadini Moldovani biex jaqsmu l-fruntieri esterni tal-UE b'mod irregolari baqgħu baxxi ħafna (29), (21 fl-2021). L-għadd ta' ċittadini Moldovani li nstab li kienu qegħdin jgħixu b'mod irregolari żdied minn 40 945 fl-2021 għal 44 530 fl-2022 (żieda ta' 9 %). Fl-2022, l-għadd ta' ċittadini tal-Moldova li ġew miċhuda dħul fl-Istati Membri kien ta' 7 305, li huwa 19,5 % anqas milli fl-2021 (9 075).

Fl-2022, kemm l-għadd ta' ordnijiet ta' ritorn mahruġa lil ċittadini tal-Moldova kif ukoll l-għadd ta' ritorni żdiedu rispettivament b'4 % (8 250 fl-2022 meta mqabbla ma' 7 940 fl-2021) u bi 18,5 % (2 845 fl-2022 meta mqabbla ma' 2 400 fl-2021) li kkontribwixxa għar-rata oġġla ta' ritorni ta' 34 % fl-2022 meta mqabbla ma' 30 % fl-2021.

Sors: Eurostat

3. Kooperazzjoni dwar il-migrazzjoni, il-ġestjoni tal-fruntieri u r-riammissjoni

Il-Moldova kompliet trawwem il-kooperazzjoni internazzjonali mal-agenziji tal-UE u mal-Istati Membri fil-qasam tal-ġestjoni tal-fruntieri. Ir-rwol attiv tagħha qed jiġi rifless fi ħdan iċ-Ċentru ta' Appoġġ tal-UE għall-inizjattiva dwar is-Sigurtà Interna u l-Ġestjoni tal-Fruntieri li saħħet il-kooperazzjoni tal-Moldova fi ħdan l-EMPACT kif ukoll mal-Frontex, mal-Europol, mas-CEPOL, mal-Missjoni tal-UE ta' Assistenza fil-Fruntiera bejn ir-Repubblika tal-Moldova u l-Ukrajna (EUBAM) u mal-Istati Membri.

Fl-2022 il-Moldova adottat ukoll l-istrateġija tagħha dwar l-affarijiet interni (2022-2030) u sitt strateġiji ta' żvilupp settorjali, li tnejn minnhom huma ddedikati għall-migrazzjoni u għall-ġestjoni tal-fruntieri: waħda dwar il-ġestjoni tal-flussi migratorji, l-ażil u l-integrazzjoni tal-barranin u waħda dwar il-ġestjoni integrata tal-fruntieri.

Fis-17 ta' Marzu 2022 il-Moldova ffirmat ftehim dwar l-istatus għall-attivitajiet operazzjonali mwettqa mill-Aġenzija Ewropea għall-Gwardja tal-Fruntiera u tal-Kosta (Frontex) fil-Moldova. Il-ftehim jippermetti lill-Frontex testendi appoġġ shiħ u komprensiv lill-Moldova u jipprovdi lill-uffiċjali tal-korp permanenti mibgħuta fil-Moldova bil-protezzjoni, l-immunitajiet u l-kopertura tas-sigurtà meħtieġa. Dan huwa l-ewwel Ftehim dwar l-Istatus u l-ewwel operazzjoni kongunta b'setgħat eżekuttivi fil-pajjiżi koperti mis-Sħubija tal-Lvant. Il-kooperazzjoni operazzjonali bejn il-Frontex u l-Moldova bdiet fid-19 ta' Marzu 2022, bit-tneġġija tal-Operazzjoni Kongunta Moldova, immirata lejn l-użu ta' dokumenti frawdolenti fil-punti ta' qsim tal-fruntieri.

Biex jappoġġa l-kooperazzjoni estiza mal-Moldova, minn Lulju 2022, Uffiċjal ta' Kollegament tal-Frontex (FLO) b'mandat reġjonali li jkopri l-pajjiżi tas-Sħubija tal-Lvant intbagħat temporanjament Chisinau, sakemm is-sitwazzjoni fil-post fejn kellu inizjalment jitbagħat – Kiev – tistabilizza. Filwaqt li jaħdem minn Chisinau, l-FLO huwa impenjat b'mod proattiv ma' istituzzjonijiet fir-reġjun tas-Sħubija tal-Lvant u jzomm kuntatti regolari man-network tal-Uffiċjali ta' Kollegament dwar l-Immigrazzjoni (ILO) fil-Moldova.

Il-Moldova kompliet tikkoopera mal-Istati Membri dwar il-migrazzjoni u l-ġestjoni tal-fruntieri. Eżempji ta' kooperazzjoni kienu jinkludu korsijiet ta' taħriġ, taħmir, kooperazzjoni operazzjonali u żjarat ta' esperti.

Il-Frontex u l-Istati Membri jirrapportaw ukoll kooperazzjoni tajba dwar ir-riammissjoni.

B'reazzjoni għall-gwerra ta' aggressjoni tar-Russja kontra l-Ukrajna, l-UE żiedet il-kooperazzjoni tagħha mal-Moldova fil-qasam tas-sigurtà, u tat attenzjoni speċjali lill-ġestjoni tal-fruntieri. L-UE mmobilizzat is-sett ta' għodod shiħ tagħha biex tipprovdi taħmir u taħriġ addizzjonali, f'kooperazzjoni mill-qrib mal-Istati Membri.

4. Kooperazzjoni dwar is-sigurtà

L-effetti kollaterali mill-gwerra ta' aggressjoni tar-Russja kontra l-Ukrajna holqu theddid addizzjonali għas-sigurtà tal-Moldova. Il-forzi tal-fruntiera tal-Moldova jiffaċċjaw riskji akbar ta' kriminalità tranżnazzjonali, inkluż it-traffikar tal-bnedmin, tad-drogi u tal-armi. L-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi tal-Moldova jiffaċċjaw theddid ibridu intensifikat, inklużi riskji ta' tfixkil fil-provvista tal-elettriku u t-tiħin, attackki taċ-ċibersigurtà u żieda fit-tentattivi minn ċittadini Russi biex jidhlu fil-Moldova bl-użu ta' dokumenti frawdolenti.

F'Lulju 2022 tneġġa l-Ċentru ta' Appoġġ tal-UE għas-Sigurtà Interna u l-Ġestjoni tal-Fruntieri għall-Moldova mill-Kummissarju Johansson u mill-Ministru tal-Intern tal-Moldova. Bħala pjattaforma operazzjonali, iċ-Ċentru ta' Appoġġ tal-UE jappoġġa l-kooperazzjoni dwar is-sigurtà interna u l-ġestjoni tal-fruntieri bejn l-UE, l-Aġenziji tagħha, l-Istati Membri u l-awtoritajiet tal-Moldova. Dan jopera skont l-oqsma prijoritarji li ġejjin: it-traffikar tal-armi tan-nar, il-faċilitazzjoni tal-migrazzjoni illegali, it-traffikar tal-bnedmin, il-prevenzjoni u l-ġlieda kontra t-terroriżmu u l-estremiżmu vjolenti, iċ-ċiberkriminalità, it-traffikar tad-drogi u t-traffikar ta' materjali kimiċi, bijoloġiċi, radjoloġiċi u nukleari (CBRN).

Barra minn hekk, bis-saħħa tal-kooperazzjoni żviluppata fil-kuntest ta' Ċentru ta' Appoġġ tal-UE, il-kooperazzjoni bejn il-Europol, is-CEPOL u l-Frontex fil-Moldova żdiedet b'mod sinifikanti. Il-Europol bagħtte Uffiċjal tal-Europol wiehed u żewġ Uffiċjali Mistiedna fil-Moldova biex jappoġġaw fid-detezzjoni bikrija ta' attivitajiet kriminali marbuta mal-gwerra ta' aggressjoni tar-Russja kontra l-Ukrajna, inkluża l-ġlieda kontra networks kriminali li jiffaċilitaw il-migrazzjoni illegali, it-traffikar tal-bnedmin u attivitajiet kriminali oħrajn.

Il-kooperazzjoni bejn il-Europol u l-Moldova hija bbażata fuq Ftehim Operazzjonali li daħal fis-seħħ f'Lulju 2015. L-Uffiċjal ta' Kollegament tal-Moldova ilu assenjat fil-Kwartieri Ġenerali tal-Europol mill-2015. Il-Moldova hija involuta b'mod kostanti fil-Pjattaforma Multidixxiplinari Ewropea Kontra t-Theddid Kriminali (EMPACT). Fl-2022, il-Moldova ħadet sehem fi 15-il Azzjoni Operazzjonali f'ħames OAPs differenti u nnominat Koordinatur Nazzjonali tal-EMPACT. Fit-22 ta' Mejju 2023, taħt il-Politika ta' Sigurtà u ta' Difiza Komuni, il-Kunsill tal-UE nieda l-Missjoni ta' Shubija tal-UE fir-Repubblika tal-Moldova (EUPM Moldova) biex tissaħħah ir-reżiljenza tas-settur tas-sigurtà fil-pajjiż fl-oqsma tal-ġestjoni tal-kriżijiet u tat-theddid ibridu.

F'Marzu 2023, il-Kunsill Ewropew approva pakkett ta' appoġġ għall-Moldova, li jindirizza ħames prijoritajiet ewlenin inkluża s-sigurtà. Bħala segwitu, bħalissa qed jiġu riallokati EUR 4 miljun għal ħtiġijiet urġenti ta' sigurtà taħt il-programm ifffinanzjat mill-UE "Appoġġ għall-Protezzjoni, għat-Tranzitu, għar-Ritorn Volontarju u Informat u għar-Riintegrazzjoni ta' Ċittadini tas-Shubija tal-Lvant u ta' Ċittadini ta' Pajjiżi Terzi affettwati mill-kunflitt fl-Ukrajna". Il-fondi se jappoġġaw lill-awtoritajiet tal-fruntiera tal-Moldova u lill-Ministeru għall-Affarijiet Interni.

5. Rakkomandazzjonijiet

Il-Moldova ħadet azzjoni sabiex tindirizza r-rakkomandazzjonijiet preċedenti tal-Kummissjoni. Għalhekk, huwa meħtieġ aktar progress, u jeħtieġ li jiġu indirizzati l-kwistjonijiet li ġejjin:

- a) Allinjament ulterjuri tal-politika dwar il-viża tal-Moldova mal-lista tal-UE ta' pajjiżi li għandhom l-obbligu ta' viża, b'mod partikolari fir-rigward ta' pajjiżi li jipprezentaw riskji ta' migrazzjoni irregolari jew għas-sigurtà għall-UE;
- b) Jitkomplew l-isforzi li għaddejjin fil-ġlieda kontra l-kriminalità organizzata, b'mod partikolari l-attivitajiet kriminali transnazzjonali li ħarġu fil-kuntest tal-aggressjoni Russa kontra l-Ukrajna.

IL-MONTENEGRO

1. Allinjament tal-politika dwar il-viża

Il-Montenegro għandu reġim mingħajr viża ma' 12-il pajjiż li jinsabu fil-lista tal-UE ta' pajjiżi li għandhom l-obbligu ta' viża, li sebgha minnhom igawdu eżenzjoni permanenti mill-viża (l-Ażerbajġan, il-Belarus, iċ-Ċina, il-Kuwajt, il-Qatar, ir-Russja, it-Turkija) u hamsa għandhom eżenzjoni mill-viża stagunali biex jidhlu fil-Montenegro għal raġunijiet turistiċi bejn April u Ottubru (l-Armenja, l-Eġittu, il-Kazakistan, l-Arabja Sawdija, l-Uzbekistan).

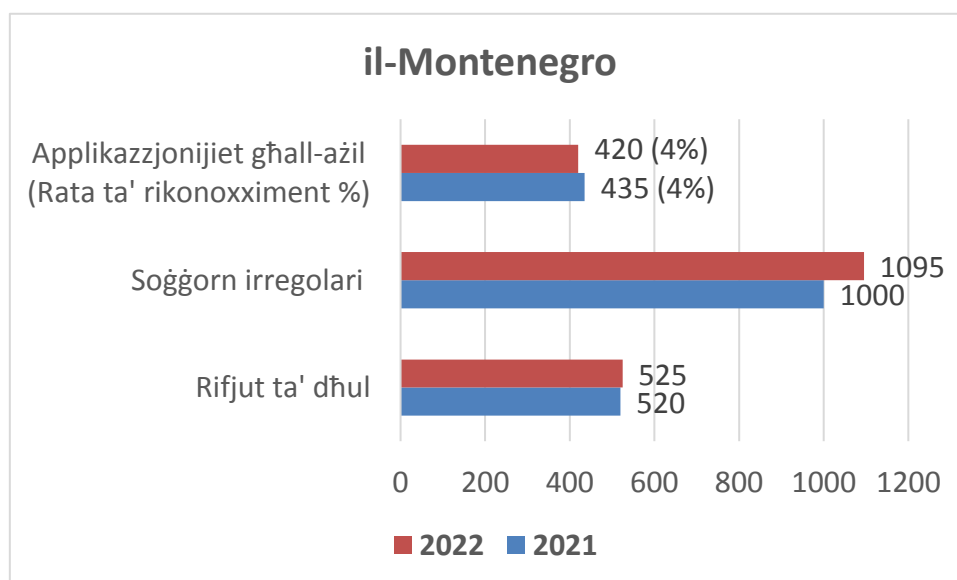
Fl-2023, il-Montenegro għamel progress lejn l-allinjament tal-politika dwar il-viża: l-eżenzjoni mill-viża giet irrevokata għaċ-ċittadini ta' Kuba, tal-Ekwador, kif ukoll għaċ-ċittadini ta' pajjiżi terzi b'permess ta' residenza fl-Emirati Għarab Magħquda.

2. Monitoraġġ tax-xejriet fil-migrazzjoni irregolari, fl-applikazzjonijiet għall-protezzjoni internazzjonali, fir-ritorni u fir-riammissjoni

L-għadd ta' applikazzjonijiet għall-protezzjoni internazzjonali pprezentati fl-Istati Membri miċ-ċittadini Montenegrini żdied bi 3 % bejn l-2021 u l-2022, b'420 applikazzjoni pprezentati fl-2022 meta mqabbla ma' 435 fl-2021. Ir-rata ta' rikonossiment ta' 4 % fl-2022 baqgħet stabbli meta mqabbla mas-sena ta' qabel.

L-Istati Membri rapportaw biss qsim irregolari wieħed tal-fruntieri fl-2022 minn ċittadin tal-Montenegro. L-għadd ta' ċittadini Montenegrini li nstab li kienu qegħdin jgħixu b'mod irregolari fl-2022 żdied b'9,5 % (minn 1000 fl-2021 għal 1 095 fl-2022). Fl-2022, l-għadd ta' rifjuti ta' dħul għal ċittadini tal-Montenegro fl-Istati Membri baqa' stabbli b'525 rifjut fl-2022 meta mqabbla ma' 520 fl-2021.

L-għadd ta' deċiżjonijiet ta' ritorn maħruġa lil ċittadini tal-pajjiż naqas bi 12 % (435 fl-2022 imqabbla ma' 495 fl-2021), filwaqt li l-għadd ta' persuni rritornati naqas bi ffit bi 2 % (265 fl-2021 imqabbla ma' 270 fl-2022). Ir-rata ta' ritorn rispettivament naqset minn 54 % fl-2021 għal 62 % fl-2022.

Sors: Eurostat

3. Kooperazzjoni dwar il-migrazzjoni, il-ġestjoni tal-fruntieri u r-riammissjoni

Il-Montenegro impenja ruhu b'mod pożittiv mal-UE dwar l-implimentazzjoni tal-Pjan ta' Azzjoni tal-UE dwar il-Balkani tal-Punent.

Sabiex tiġi indirizzata ż-żieda fil-migrazzjoni irregolari, inholqot unità ġdida għas-Soppressjoni tal-Faċilitazzjoni ta' Dhul Klandestin ta' Bnedmin u l-Kriminalità Transfruntiera fil-pulizija tal-fruntieri li żżid il-kontrolli tal-qsim irregolari tal-fruntieri.

Il-kapaċità tas-sistema tal-ażil ġiet imsaħħa u allokkazzjoni baġitarja sostanzjali tal-Istat ġiet allokata biex tespandi l-kapaċità ta' akkoljenza. Id-Direttorat għall-Azil tal-Montenegro għamel sforzi biex inaqqas ix-xogħol b'lura tal-applikazzjonijiet għall-ażil.

Il-Montenegro kompli wkoll jikkoopera mal-Istati Membri dwar il-migrazzjoni u l-ġestjoni tal-fruntieri, li pprovdew taħriġ u bini tal-kapaċitajiet, taġġmir u skambji ta' informazzjoni. Inġhatat ukoll assistenza teknika mill-EUAA, mill-Frontex, mill-IOM u mill-UNHCR fi hdan proġett reġjonali ffinanzjat mill-UE. B'mod ġenerali, l-Istati Membri rrapportaw ukoll kooperazzjoni tajba dwar ir-riammissjoni.

Il-Montenegro u l-Unjoni Ewropea ffirmaw Ftehim ta' Status ġdid dwar l-attivitajiet operazzjonali mwettqa mill-Aġenzija Ewropea għall-Gwardja tal-Fruntiera u tal-Kosta (Frontex) fil-Montenegro fis-16 ta' Mejju 2023²⁷. Il-ftehim il-ġdid se jippermetti l-preżenza tal-Frontex fi kwalunkwe post fit-territorju tal-Montenegro, fuq talba mill-awtoritajiet tal-pajjiż. Iż-żewġ operazzjonijiet kongunti li qed jitwettqu abbażi tal-ftehim attwali dwar l-istatus għadhom jiġu implimentati: f'punt ta' qsim tal-fruntiera (BCP) mal-Kroazja; u f'operazzjoni marittima kongunta mmirata lejn it-tiġh tas-sorveljanza tal-fruntieri blu fl-Adrijatiku. B'mod ġenerali, il-Montenegro għandu kooperazzjoni pożittiva haġna mal-Frontex dwar il-ġestjoni tal-fruntieri, li se tintensifika bl-implimentazzjoni tal-Ftehim dwar l-Istatus il-ġdid.

L-EUAA ffirmat Pjan Direzzjonali Kongunt mal-awtoritajiet tal-Montenegro f'Diċembru 2021. Bl-appoġġ tal-EUAA, inholqot unità ġdida li tittratta l-informazzjoni dwar il-pajjiż ta' oriġini, ġew żviluppjati moduli ta' taħriġ, u ġew abbozzati Proċeduri Operattivi Standard (SOPs) biex jiġu ssimplifikati l-proċeduri tal-ażil.

4. Kooperazzjoni dwar is-sigurtà

F'Settembru 2014, il-Montenegro u l-Europol iffirmlaw Ftehim dwar il-Kooperazzjoni Operazzjonali u Strategika. Matul is-snin, il-kwalità tal-informazzjoni skambjata kompliet tjiebet u l-kooperazzjoni mal-Europol kompliet tissaħħa, b'mod partikolari permezz tal-EMPACT, ta' proġetti ta' analiżi tal-Europol u ta' inizjattivi oħrajn. Erba' unitajiet tal-pulizija, inkluż l-Unità tal-Intelligence Finanzjarja u l-unità responsabbli mill-ġlieda kontra l-kriminalità organizzata għandhom aċċess dirett għall-kanal ta' komunikazzjoni sigur tal-Europol SIENA, li jippermetti skambju ta' informazzjoni rapidu, sigur u effiċjenti mal-Europol u mal-Istati Membri tal-UE.

Il-Montenegro għandu uffiċjal ta' kollegament wiehed stazzjonat fil-Kwartieri Ġenerali tal-Europol u jikkoopera b'mod attiv maċ-Ċentru Ewropew kontra l-Faċilitazzjoni ta' Dhul Klandestin ta' Migranti (EMSC) tal-Europol.

Fl-2019 il-Montenegro ffirmat arranġament bilaterali mal-Kummissjoni dwar il-ġlieda kontra t-terroriżmu biex jimplementa l-Pjan ta' Azzjoni Kongunt dwar il-Ġlieda Kontra t-Terroriżmu għall-Balkani tal-Punent. Il-Montenegro għamel progress tajjeb fl-implimentazzjoni tal-arranġament.

5. Skemi ta' ċittadinanza b'investiment

²⁷ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8354-2023-INIT/mt/pdf>

L-iskema ta' ċittadinanza b'investment giet itterminata fil-31 ta' Diċembru 2022. Dan huwa żvilupp pożittiv u segwitu konkret għar-rakkomandazzjonijiet tal-Hames Rapport skont il-Mekkaniżmu ta' Sospensjoni tal-Viża.

Għalkemm l-iskema ta' ċittadinanza b'investment intemmet, il-Montenegro se jkompli jipproċessa l-applikazzjonijiet ippreżentati sal-2022. Wara r-rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni tat-28 ta' Marzu 2022 dwar passi immedjati fil-kuntest tal-invażjoni Russa tal-Ukrajna fir-rigward ta' skemi ta' ċittadinanza b'investment u skemi ta' residenza għall-investituri²⁸, il-Montenegro introduċa proċeduri ta' skrinjar addizzjonali fil-proċess tal-applikazzjoni, biex jiġi vverifikat jekk l-applikanti humiex fuq il-lista ta' sanzjonijiet jew humiex rikonoxxuti bhala entitajiet li l-fondi tagħhom jiġu minn sorsi illegali. Il-Ministeru tal-Intern talab ukoll kontrolli addizzjonali mill-Aġenzija Nazzjonali tas-Sigurtà għal aplikazzjonijiet li jaslu minn ċittadini Russi u tal-Belarusija. Għadhom għaddejjin ukoll verifiki *ex post* biex jiġi ddeterminat jekk kinitx ingħatat iċ-ċittadinanza lil individwi taħt miżuri restrittivi internazzjonali, u f'dawn il-każijiet iċ-ċittadinanza tal-Montenegro tiġi rrevokata.

Il-Kummissjoni se tkompli timmonitorja kwalunkwe żvilupp f'dan ir-rigward sakemm l-applikazzjonijiet pendenti kollha jkunu ġew ipproċessati.

6. Rakkomandazzjonijiet

Il-Montenegro ha azzjoni sabiex jindirizza r-rakkomandazzjonijiet preċedenti tal-Kummissjoni. Madankollu, huwa meħtieġ aktar progress, u jeħtieġ li jiġu indirizzati l-kwistjonijiet li ġejjin:

- a) It-teħid ta' passi urġenti biex il-politika dwar il-viża tal-Montenegro tiġi allinjata mal-lista tal-UE ta' pajjiżi li għandhom l-obbligu ta' viża, b'mod partikolari fir-rigward ta' pajjiżi li jipprezentaw riskji ta' migrazzjoni irregolari jew għas-sigurtà għall-UE;
- b) L-iżgurar li l-applikazzjonijiet pendenti taħt l-iskema ta' ċittadinanza b'investment li giet itterminata reċentement jiġu skrinjati u pproċessati f'konformità mal-ogħla standards ta' sigurtà possibbli.

---

²⁸ https://ec.europa.eu/home-affairs/recommendation-limit-access-individuals-connected-russian-belarusian-government-citizenship_mt

IL-MAĊEDONJA TA' FUQ

1. Allinjament tal-politika dwar il-viża

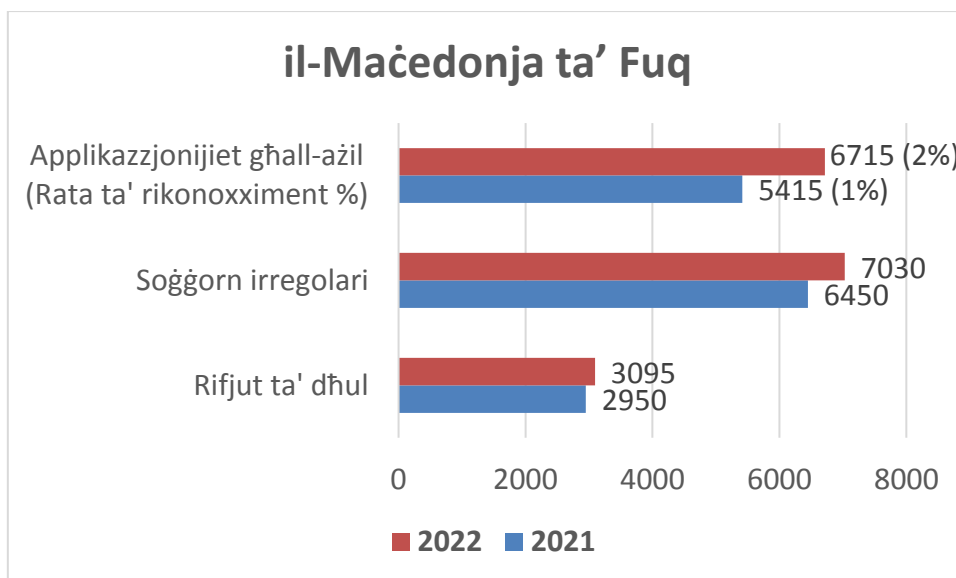
Il-Maċedonja ta' Fuq għamlet progress sostanzjali lejn l-allinjament tal-politika dwar il-viża tagħha mal-politika dwar il-viża tal-UE. Sal-lum, hemm biss pajjiż wiehed li huwa mingħajr viża għall-Maċedonja ta' Fuq, iżda mhux għall-UE (it-Turkija). F'Jannar 2023, il-Maċedonja ta' Fuq reġgħet introduċiet rekwiżit ta' viża għaċ-ċittadini tal-Botswana u ta' Kuba. Barra minn hekk, id-deċiżjoni li ċ-ċittadini tal-Azerbajġan jithallew jidhlu temporanjament fil-Maċedonja ta' Fuq mingħajr viża skadiet f'Marzu 2023 u ma gietx estiża.

2. Monitoraġġ tax-xejriet fil-migrazzjoni irregolari, fl-applikazzjonijiet għall-protezzjoni internazzjonali, fir-ritorni u fir-riammissjoni

Fl-2022, l-għadd ta' applikazzjonijiet għall-protezzjoni internazzjonali fl-Istati Membri minn ċittadini tal-Maċedonja ta' Fuq żdied bi b'24 %, b'6 715-il applikazzjoni pprezentati fl-2022 meta mqabbla ma' 5 415 fl-2021. Ir-rata ta' rikonoxximent hija 2 % (imqabbla ma' 1 % fl-2021).

Fl-2022, ġew irrapportati disa' każijiet ta' qsim irregolari tal-fruntieri minn ċittadini tal-Maċedonja ta' Fuq fil-livell tal-UE, meta mqabbla ma' 12 fl-2021. Fl-2022, l-għadd ta' ċittadini tal-Maċedonja ta' Fuq li nstab li kienu qed jgħixu b'mod irregolari naqas b'9 % meta mqabbla mas-sena ta' qabel, b'7 030 soġġorn irregolari fl-2022 meta mqabbla ma' 6 450 fl-2021. L-għadd ta' rifjuti ta' dħul żdied bi ftit b'5 %, minn 2 950 rifjut fl-2021 għal 3 095 fl-2022.

Is-sena l-oħra rat xejra ta' zieda fl-għadd ta': (i) deċiżjonijiet ta' ritorn mahruġa lil ċittadini tal-Maċedonja ta' Fuq (2 910 fl-2022 imqabbla ma' 2 320 fl-2021, zieda ta' 25 %); u (ii) in-nies irritornati (1 590 fl-2022 imqabbla ma' 985 fl-2021, zieda ta' 61 %). L-Istati Membri jirrapportaw kooperazzjoni tajba dwar ir-ritorn u r-riammissjoni u r-rata ta' ritorn żdiedet fl-2022 b'55 % ta' ritorni meta mqabbla ma' 42 % fl-2021.

Sors: Eurostat

3. Kooperazzjoni dwar il-migrazzjoni, il-ġestjoni tal-fruntieri u r-riammissjoni

Il-Maċedonja ta' Fuq impenjat ruhha b'mod pozittiv mal-UE dwar l-implimentazzjoni tal-Pjan ta' Azzjoni tal-UE dwar il-Balkani tal-Punent.

Il-Maċedonja ta' Fuq għandha rwol attiv fil-ġestjoni ta' flussi mħallta ta' migrazzjoni fuq waħda mir-rotot ewlenin ta' tranżitu għall-migrazzjoni irregolari. Madankollu, l-għadd ta' migranti ttraffikati għadu għoli u l-ġlieda kontra n-networks tat-traffikar trid tittiejjeb bħala prijorità.

Il-Maċedonja ta' Fuq qed taħdem biex issaħħaħ is-sistema tal-ażil tagħha fir-rigward ta' persuni bi bżonnijiet speċjali u minorenni mhux akkumpanjati. Madankollu, għad hemm bżonn ta' progress fir-registrazzjoni sistematika tal-migranti. Il-pjan ta' kontingenza għall-ġestjoni ta' flussi migratorji kbar għad irid jiġi ffinalizzat u adottat.

Il-Maċedonja ta' Fuq kompliet tikkoopera mal-Istati Membri dwar il-migrazzjoni u l-ġestjoni tal-fruntieri. Eżempji ta' kooperazzjoni kienu jinkludu: żjarat ta' esperti, skambji ta' informazzjoni u taħjar prattiki, tagħmir tekniku u korsijiet ta' taħriġ.

Il-ftehimiet ta' riammissjoni għadhom qed jiġu implimentati u b'mod ġenerali l-Istati Membri rrapportaw kooperazzjoni tajba dwar ir-riammissjoni, bl-eċċezzjoni ta' Stat Membru wieħed li rrapporta l-htieġa għal titjib.

Il-Maċedonja ta' Fuq iffirmit Ftehim dwar l-Istatus għall-attivitajiet operazzjonali mwettqa mill-Aġenzija Ewropea għall-Gwardja tal-Fruntiera u tal-Kosta (Frontex) fil-Maċedonja ta' Fuq f'Ottubru 2022²⁹. Wara d-dhul fis-seħħ tal-Ftehim dwar l-Istatus fl-1 ta' April 2023, tnediet Operazzjoni Kongunta fid-19 ta' April 2023 bl-użu ta' 110 uffiċjali biex jipprovdu appoġġ fil-kontroll fuq il-fruntieri u l-ġestjoni tal-migrazzjoni irregolari u l-kriminalità transfruntiera mat-taqsimha tal-fruntiera kollha mal-Greċja. B'mod ġenerali, il-Maċedonja ta' Fuq żviluppaw kooperazzjoni estensiva u pożittiva haġna mal-Frontex dwar il-ġestjoni tal-fruntieri, li kompliet tissaħħaħ f'April 2023 wara d-dhul fis-seħħ tal-ftehim dwar l-istatus.

Fir-rigward tal-kooperazzjoni mal-EUAA, il-Pjan Direzzjonali għall-Kooperazzjoni għall-perjodu Ottubru 2020 – Settembru 2022 baqa' għodda importanti għat-tishih tas-sistema tal-ażil, b'mod partikolari fir-rigward ta' persuni bi bżonnijiet speċjali u minorenni mhux akkumpanjati, għat-tishih tat-taħriġ dwar l-ażil u l-akkoljenza, iż-żieda fil-kwalità tad-deċiżjonijiet dwar l-ażil u t-tishih tas-sistema ta' akkoljenza għall-migranti vulnerabbli u għall-minorenni mhux akkumpanjati. L-EUAA u l-Maċedonja ta' Fuq jinsabu fil-proċess li jiżviluppaw Pjan Direzzjonali tat-tielet generazzjoni, filwaqt li dak tat-tieni generazzjoni ġie estiż biex jiżgura li ma jkun hemm l-ebda lakuna.

4. Kooperazzjoni dwar is-sigurtà

Il-Europol iffirmit Ftehim Strateġiku mal-Maċedonja ta' Fuq f'Jannar 2007 filwaqt li f'Settembru 2011 ġie ffirmat Ftehim Operazzjonali. Il-livell ta' kooperazzjoni u ta' skambju ta' informazzjoni mal-Europol huwa tajjeb u żdied matul l-2022. Uffiċjal ta' kollegament mill-Maċedonja ta' Fuq ilu stazzjonat mal-Europol mill-2015. L-awtoritajiet tal-infurzar tal-liġi tal-Maċedonja ta' Fuq qed jipprovdu informazzjoni dwar l-armi ssekwestrati u s-suspettati arrestati, u qed jipprovdu feedback meta jintalbu f'attivitajiet operazzjonali. Il-Maċedonja ta' Fuq qed tipparteċipa wkoll fl-EMPACT.

Bis-saħħa tal-progress tajjeb li sar fl-implimentazzjoni tal-Arranġament ta' Implimentazzjoni dwar il-Ġlieda Kontra t-Terroriżmu skont il-Pjan ta' Azzjoni Kongunt dwar il-Ġlieda Kontra t-Terroriżmu għall-Balkani tal-Punent, fid-9 ta' Diċembru 2022, il-Maċedonja ta' Fuq iffirmit mal-Kummissjoni revizjoni tal-arranġament li tinkludi azzjonijiet godda u miri aktar ambizzjużi.

5. Skemi ta' ċittadinanza b'investiment

²⁹ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12896-2022-INIT/mt/pdf>

Il-Liġi dwar iċ-Ċittadinanza tal-Maċedonja ta' Fuq tippermetti l-akkwist ta' iċ-ċittadinanza mingħajr ebda rekwiżit preċedenti ta' residenza għal persuni li jirrappreżentaw "interess ekonomiku speċjali" għall-pajjiż. Bejn l-2005 u l-2022, 121 persuna kisbu iċ-ċittadinanza għal interess ekonomiku speċjali (kontra 40 deċiżjoni negattiva)³⁰. Il-Kummissjoni ttenni li l-implimentazzjoni ta' din il-liġi ma għandhiex twassal għall-għoti sistematiku ta' iċ-ċittadinanza bi skambju għall-investiment, peress li tista' tintuża biex tiġi evitata l-proċedura tal-viża tal-UE għal soġġorn qasir u l-valutazzjoni fil-fond tar-riskji migratorji u għas-sigurtà individwali li tinvolvi, u għalhekk jista' jkollha impatt fuq ir-regim mingħajr viża.

6. Rakkomandazzjonijiet

Il-Maċedonja ta' Fuq ħadet azzjoni sabiex tindirizza l-biċċa l-kbira tar-rakkomandazzjonijiet preċedenti tal-Kummissjoni. Madankollu, huwa meħtieġ aktar progress, u jeħtieġ li jiġu indirizzati l-kwistjonijiet li ġejjin:

- a) It-tkomplija tal-progress tajjeb dwar l-allinjament tal-politika dwar il-viża.
- b) Jiġi evitat l-iffacilitar tal-kisba sistematika ta' iċ-ċittadinanza għal interess ekonomiku speċjali.

---

³⁰ Ir-Rapport ta' Skrinjar dwar il-Maċedonja ta' Fuq, Lulju 2023, https://neighborhood-enlargement.ec.europa.eu/system/files/2023-07/MK%20Cluster_1%20Draft%20screening%20report_external%20version.pdf

IS-SERBJA

1. Allinjament tal-politika dwar il-viża

Fil-bidu tal-2022, is-Serbja kellha reġim mingħajr viża ma' 22 pajjiż li jinsabu fil-lista tal-UE ta' pajjiżi li għandhom l-obbligu ta' viża. In-nuqqas ta' allinjament mal-politika dwar il-viża tal-UE kien fost il-fatturi li wasslu għal żieda fil-migrazzjoni irregolari lejn l-UE fir-rotta tal-Balkani tal-Punent. Din kienet tikkonċerna b'mod partikolari liċ-ċittadini tal-Burundi, ta' Kuba, tal-Indja, tat-Tuneżija u tat-Turkija, li setgħu jidhlu fis-Serbja mingħajr viża u mbagħad jaqsmu b'mod irregolari l-fruntieri esterni tal-Istati Membri. Il-kwistjoni ġġenerat kuntatti immedjati u estensivi bejn il-Kummissjoni u l-awtoritajiet Serbi.

B'rizultat ta' din il-kooperazzjoni u ta' sforzi kkoordinati, is-Serbja reġgħet introduċiet ir-rekwiżiti tal-viża għall-Burundi (fil-21 ta' Ottubru 2022, implimentati immedjatament), għat-Tuneżija (fil-21 ta' Ottubru 2022, implimentati fit-22 ta' Novembru 2022), għall-Guinea Bissau (fl-1 ta' Diċembru 2022, implimentati fis-6 ta' Diċembru 2022), għall-Indja (fid-9 ta' Diċembru 2022, implimentati fl-1 ta' Jannar 2023), għall-Bolivja u Kuba (fis-27 ta' Diċembru 2022, implimentati rispettivament fl-10 ta' Frar 2023 u fit-13 ta' April 2023).

Bħalissa, is-Serbja għandha reġim mingħajr viża ma' 16-il pajjiż li jinsabu fil-lista tal-UE ta' pajjiżi li għandhom l-obbligu ta' viża: l-Armenja, l-Ażerbajġan, il-Bahrain, il-Belarussja, iċ-Ċina, l-Indoneżja, il-Ġamajka, il-Kirgistan, il-Kuwajt, il-Każakistan, il-Mongolja, l-Oman, il-Qatar, ir-Russja, is-Suriname u t-Turkija.

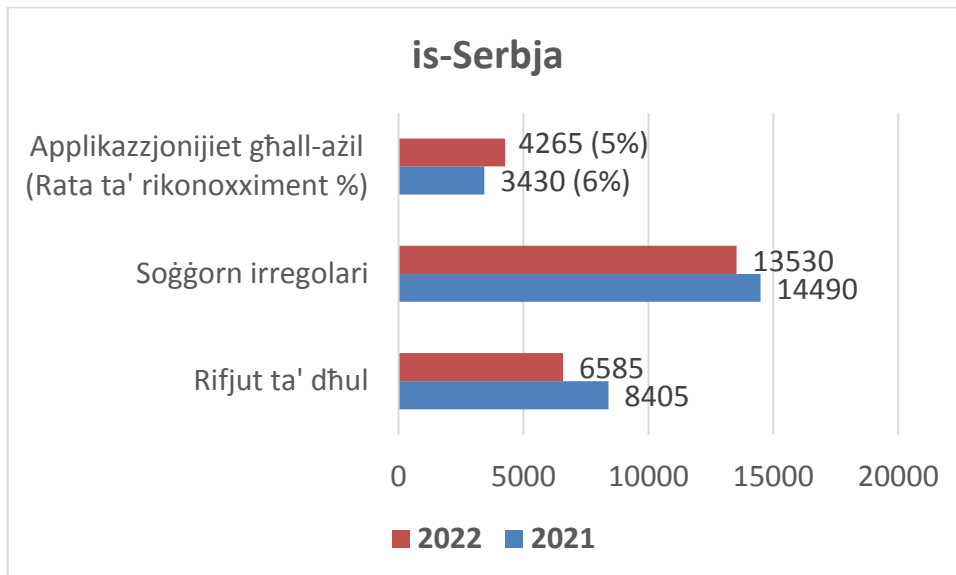
Il-Kummissjoni tistenna aktar allinjament tal-viża f'konformità mal-impenn meħud mill-awtoritajiet Serbi u tistenna b'herqa aktar dettall mis-Serbja dwar il-“pjan ta' armonizzazzjoni tal-viża” li ħabbret u l-implimentazzjoni effettiva tiegħu.

2. Monitoraġġ tax-xejriet fil-migrazzjoni irregolari, fl-applikazzjonijiet għall-protezzjoni internazzjonali, fir-ritorni u fir-riammissjoni

Fl-2022, 4 265 applikazzjoni għall-protezzjoni internazzjonali ġew ippreżentati minn ċittadini Serbi fl-Istati Membri, żieda ta' 24 % meta mqabbla mal-2021 (3 430) u dan iżomm max-xejra tas-snin preċedenti. Ir-rata ta' rikonoxximent naqset bi ffit minn 6 % fl-2021 għal 5 % fl-2022.

Ġew identifikati 32 każ ta' qsim irregolari tal-fruntieri esterni tal-Istati Membri minn ċittadini Serbi (37 fl-2021). L-għadd ta' ċittadini Serbi li nstab li kienu qegħdin jgħixu b'mod irregolari fl-Istati Membri kompli b'xejra ta' tnaqqis, bi 13 530 persuna fl-2022 meta mqabbla ma' 14 490 fl-2021 (tnaqqis ta' 7 %). Fl-2022, l-għadd ta' ċittadini mis-Serbja li ġew irrifjutati dhul fl-UE naqas bi 22 % (8 405 fl-2021 imqabbla ma' 6 585 fl-2022).

L-għadd ta' deċiżjonijiet ta' ritorn maħruġa lil ċittadini Serbi (5 705 fl-2022 imqabbla ma' 6 045 fl-2021) kien jindika tnaqqis ta' 6 %, filwaqt li l-għadd ta' persuni rritornati żdied b'5 % (3 190 fl-2022 imqabbla ma' 3 035 fl-2021) u r-rata ta' ritorni żdiedet minn 50 % fl-2021 għal 56 % fl-2022.

Sors: Eurostat

3. Kooperazzjoni dwar il-migrazzjoni, il-ġestjoni tal-fruntieri u r-riammissjoni

Is-Serbja impenjat ruħha b' mod pożittiv mal-UE dwar l-implimentazzjoni tal-Pjan ta' Azzjoni tal-UE dwar il-Balkani tal-Punent u kkontribwiet għall-ġestjoni tal-fluss ta' migrazzjoni mhallat lejn l-UE, wara ż-żieda qawwija ta' każijiet ta' qsim irregolari tal-fruntieri esterni tal-Istati Membri tal-2022.

F' Awwissu 2022, is-Serbja adottat strateġija integrata ġdida għall-ġestjoni tal-fruntieri għall-perjodu 2022-2027 u pjan ta' azzjoni għall-2022-2024. It-tishih tas-sorveljanza tal-fruntieri u ż-żieda fl-isforzi biex jiġi identifikat u pprevenut il-kuntrabandu ta' refuġjati u migranti għandhom jibqgħu prijorità.

L-isforzi lejn l-identifikazzjoni u r-registrazzjoni tal-migranti u l-applikanti għall-protezzjoni internazzjonali inkluż fiċ-ċentri ta' akkoljenza għandhom jizjedu. It-tishih tas-sistema tal-ażil u l-kapaċità li jiġu rritornati l-migranti li ma jkollhomx dritt legali li jibqgħu għandhom oqsma importanti għal aktar hidma, li fihom żdied l-appoġġ tal-Kummissjoni.

Fl-2022, is-Serbja ħadet għadd ta' miżuri biex tissikka r-rekwiżiti għall-kisba ta' vizi mis-Serbja u għad-dħul fis-Serbja. Dawk il-kundizzjonijiet immodifikati ġew ippubblikati u nġataw ċirkolazzjoni wiesgħa fuq is-siti web tal-gvern, u daħlu fil-pjattaforma operazzjonali tal-Assoċjazzjoni Internazzjonali tat-Trasport bl-Ajru, li tintuża mil-linji tal-ajru meta jiġu kkontrollati l-passiġġieri għal titjiriet lejn is-Serbja. Ir-rappreżentanti tal-missjonijiet diplomatiċi u konsulari tas-Serbja kellhom taħditiet ma' uffiċċji tal-akbar linji tal-ajru fil-pajjiżi tal-akkreditazzjoni tagħhom, identifikati bħala li jintużaw minn vjaġġaturi li jabbużaw mir-reġim mingħajr viża. L-awtoritajiet Serbi kellhom ukoll diskussjonijiet mar-rappreżentanti tal-linji tal-ajru ewlenin kollha f'Belgrad kif ukoll ma' organizzazzjonijiet turistiċi li jaħdmu mal-pajjiżi ta' oriġini ta' persuni li potenzjalment jabbużaw mir-reġim mingħajr viża tas-Serbja.

Is-Serbja komplet tikkoopera mal-Istati Membri dwar il-migrazzjoni u l-ġestjoni tal-fruntieri. Eżempji ta' kooperazzjoni kienu jinkludu l-finanzjament, l-assistenza teknika, l-għassa kongunta tal-fruntieri u l-korsijiet ta' taħriġ. L-assistenza teknika tal-UE tappoġġa l-istrateġija għall-ġestjoni integrata tal-fruntieri 2022-2027, b' mod partikolari dwar ir-registrazzjoni effiċjenti tal-migranti irregolari, l-ipproċessar tagħhom, iżda wkoll dwar il-koordinazzjoni fost l-istituzzjonijiet fi ħdan is-sistema tal-ġestjoni tal-migrazzjoni u l-proċeduri ta' ritorn jew lejn il-pajjiż tal-oriġini jew lejn il-pajjiż tad-dħul preċedenti. Il-finanzjament tal-UE jappoġġa wkoll il-funzjonament taċ-ċentri ta' akkoljenza u ta' azil

gestiti mill-Kummissarjat għar-Refuġjati u l-Migrazzjoni, inklużi s-servizzi tal-kura tas-saħħa, l-assistenza soċjali u l-edukazzjoni għat-tfal u l-gruppi vulnerabbli. Bl-appoġġ tal-UE u tal-Istati Membri, l-Organizzazzjoni Internazzjonali għall-Migrazzjoni (IOM) qed timplimenta l-programm ta' ritorn volontarju u riintegrazzjoni assistiti (AVRR) li jibni l-kapaċitajiet tas-sistema ta' ritorn tas-Serbja u jiffaċilita l-aċċess għal ritorn volontarju assistit.

B'mod ġenerali, il-Frontex u l-Istati Membri jirrapportaw ukoll kooperazzjoni tajba dwar ir-riammissjoni.

Madankollu, ġew identifikati sfidi fir-riammissjoni taċ-ċittadini ta' pajjiżi terzi li jkunu qegħdin fil-pajjiż b'mod irregolari li jkunu waslu fl-UE permezz tar-rota tal-Balkani tal-Punent. F'dan il-kuntest, il-Kummissjoni talbet lis-Serbja teżerċita l-ogħla livell ta' kooperazzjoni biex tiżgura li, meta l-applikazzjonijiet għall-ażil ipprezentati minn dawn iċ-ċittadini jiġu miċhuda, is-Serbja terġa' taċċettahom b'applikazzjoni tal-klawżola taċ-ċittadini ta' pajjiżi terzi tal-ftehim ta' riammissjoni tal-UE-Serbja.

Is-Serbja kkonkludiet Ftehim dwar l-Istatus għall-attivitajiet operazzjonali mwettqa mill-Aġenzija Ewropea għall-Gwardja tal-Fruntiera u³¹ tal-Kosta (Frontex) fis-Serbja, li daħal fis-seħh fl-1 ta' Mejju 2021, li jipprevedi l-użu ta' timijiet tal-Korp Permanenti tal-Gwardja Ewropea tal-Fruntiera u tal-Kosta b'setgħa eżekuttiva fit-territorju tas-Serbja. L-ewwel operazzjoni taht il-Ftehim dwar l-Istatus bdiet fis-16 ta' Ġunju 2021 fil-fruntiera bejn is-Serbja u l-Bulgarija. F'Diċembru 2022, din l-operazzjoni kongunta giet estiża għal punti ta' qsim tal-fruntieri tul il-fruntiera tas-Serbja mal-Ungerija. In-negozjati ta' Ftehim dwar l-Istatus il-ġdid bdew f'Mejju 2023 u għadhom għaddejjin.

Is-Serbja għandha Pjan Direzzjonali Kongunt mal-Aġenzija għall-Ażil tal-UE fis-seħh li jappoġġa l-iżvilupp ulterjuri ta' sistema nazzjonali tal-ażil u l-akkoljenza f'konformità mal-istandards tal-UE. Is-Serbja hija parti min-*Network* tal-Awtoritajiet ta' Akkoljenza tal-EUAA.

4. Kooperazzjoni dwar is-sigurtà

Is-Serbja kompliet il-kooperazzjoni tajba tagħha mal-Europol u ziedet l-użu tagħha tal-kanal sigur SIENA. Bejn l-2021 u l-2022, l-għadd ta' messagġi skambjati żdied bi 15 %. L-Eurojust u s-Serbja komplew il-kooperazzjoni tajba tagħhom f'materji kriminali, b'mod partikolari permezz tal-Prosekutur ta' Kollegament tas-Serbja (issekondat minn Marzu 2020) fil-kwartieri ġenerali tal-Eurojust.

Is-Serbja tipparteċipa b'mod attiv fl-EMPACT. Fl-2022, is-Serbja pparteċipat f'67 Azzjoni Operazzjonali u kienet mexxejja ta' koazzjoni ta' Azzjoni Operazzjonali waħda (fil-Pjan ta' Azzjoni Operazzjonali dwar il-kannabis, il-kokaina u l-eroina). Is-Serbja kompliet tipparteċipa fil-Jiem ta' Azzjoni Kongunta tal-EMPACT.

Fl-2019 is-Serbja ffirmat arrangament bilaterali dwar il-ġlieda kontra t-terroriżmu mal-Kummissjoni biex timplimenta l-Pjan ta' Azzjoni Kongunt dwar il-Ġlieda Kontra t-Terroriżmu għall-Balkani tal-Punent. Is-Serbja pprezentat rapporti regolari, iżda huwa meħtieġ aktar progress biex l-implimentazzjoni tal-arrangament titqies bħala sodisfaċenti, b'mod partikolari s-Serbja għadha ma adottatx qafas strateġiku ġdid dwar il-ġlieda kontra t-terroriżmu u l-prevenzjoni u l-ġlieda kontra l-estremiżmu vjolenti wara l-iskadenza tal-istrateġiji preċedenti fl-2021.

³¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/MT/TXT/?uri=celex%3A22020A0625%2801%29>

Is-Serbja qiegħda tard fit-twettiq ta' analizi tar-rwoli u tal-prattiki tas-servizzi tas-sigurtà u tal-Kunsill tas-Sigurtà Nazzjonali fit-twettiq ta' investigazzjonijiet kriminali relatati mal-kriminalità serja u organizzata, għalkemm bdiet hidma preparatorja. Hemm kooperazzjoni stabbilita sew mas-CEPOL, mal-Eurojust, mal-Europol u mal-Interpol, b'mod partikolari dwar it-traffikar tal-armi, it-traffikar tad-drogi u l-ġlieda kontra gruppi ta' kriminalità organizzata ta' profil għoli. Is-Serbja jeħtieġ li żżid aktar il-kapaċità teknika, finanzjarja u tar-rizorsi umani tal-Uffiċċju tal-Prosekutur għall-Kriminalità Organizzata biex twettaq id-dmirijiet tagħha b'mod indipendenti (inkluż il-bini biex jakkomoda persunal ġdid). Is-Serbja għandha tadatta l-approċċ tagħha bbażat fuq il-kazijiet għal strateġija kontra l-organizzazzjonijiet kriminali, u milli tiffoka fuq kazijiet ta' importanza baxxa jew medja għal kazijiet bi profil għoli bil-għan li żżarma organizzazzjonijiet kbar u internazzjonali u tissekwestra l-assi.

5. Kisba rapida taċ-ċittadinanza

Fl-ewwel xhur tal-2023 il-gvern Serb ippropona xi emendi fil-ligi taċ-ċittadinanza li jipprevedu l-possibbiltà ta' kisba rapida taċ-ċittadinanza tas-Serbja għal ċittadini ta' pajjiżi terzi li jkunu għexu sena biss fis-Serbja, ikollhom diploma tal-edukazzjoni għolja miksuba fis-Serbja jew rikonoxxuta mis-Serbja, u jkunu jaħdmu għal rashom jew jkunu impjegati minn kumpanija Serba.

Filwaqt li l-UE tirrispetta d-dritt sovrani tas-Serbja li tiddeċiedi dwar il-politiki tagħha dwar iċ-ċittadinanza u n-naturalizzazzjoni, il-Kummissjoni esprimiet it-thassib tagħha lill-awtoritajiet kompetenti tas-Serbja fir-rigward tar-riskji possibbli għas-sigurtà għall-UE marbuta mal-akkwist rapidu ta' drittijiet tal-ivvjaġġar mingħajr viża għal ċittadini ta' pajjiżi li kieku jkollhom l-obbligu ta' viża għall-UE. B'segwitu għat-talba tal-Kummissjoni dwar din il-kwistjoni, il-Gvern tas-Serbja ddeċieda li jirtira l-proposta.

6. Rakkomandazzjonijiet

Is-Serbja ħadet azzjoni sabiex tindirizza r-rakkomandazzjonijiet preċedenti tal-Kummissjoni. Għalhekk, huwa meħtieġ aktar progress, u jeħtieġ li jiġu indirizzati l-kwistjonijiet li ġejjin:

- a) L-allinjament ulterjuri tal-politika dwar il-viża tas-Serbja mal-lista tal-UE ta' pajjiżi li għandhom l-obbligu ta' viża, b'mod partikolari fir-rigward ta' pajjiżi li jipprezentaw riskji ta' migrazzjoni irregolari jew għas-sigurtà għall-UE;
- b) Jitlesta n-negozjar tal-Ftehim dwar l-Istatus il-ġdid tal-Frontex mal-UE;
- c) L-implimentazzjoni bis-sħiħ tal-klawżola taċ-ċittadin ta' pajjiż terz tal-ftehim ta' riammissjoni bejn l-UE u s-Serbja.

II. PAJJIŻI OHRAJN MINGHAJR VIŻA

PAJJIŻI MINGHAJR VIŻA LI JOPERAW SKEMI TA' ĊITTADINANZA B'INVESTIMENT

Filwaqt li l-UE tirrispetta d-dritt tal-pajjiżi sovrani li jiddeċiedu dwar il-proċeduri ta' naturalizzazzjoni tagħhom stess, l-iskemi ta' ċittadinanza b'investiment imwettqa minn pajjiżi terzi mingħajr viża, li huma inkonsistenti mal-prinċipji u l-kundizzjonijiet sottostanti għall-eżenzjoni mill-viża, jistgħu jipprezentaw riskji għas-sigurtà għall-UE u għall-Istati Membri tagħha.

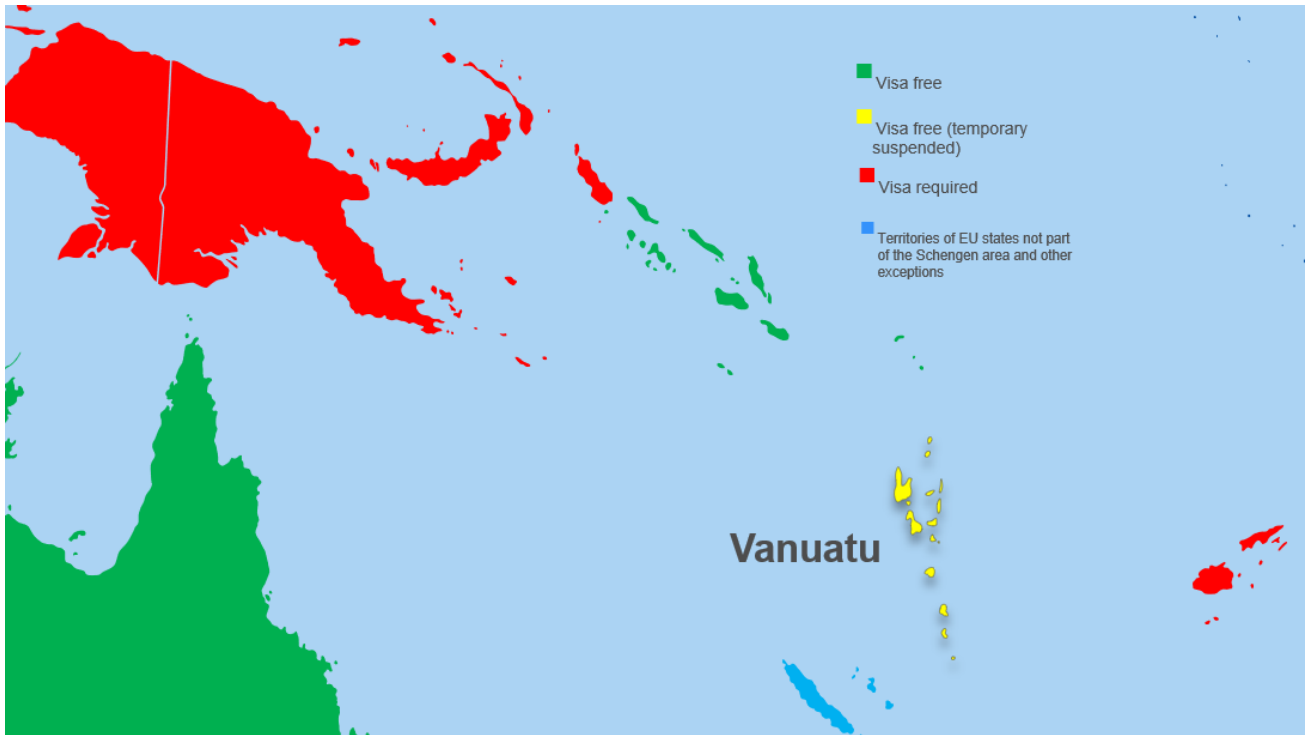
L-UE hija partikolarment imħassba dwar skemi ta' ċittadinanza b'investiment li huma promossi kummerċjalment bhala li jipprovdu aċċess mingħajr viża għall-UE. L-għan tal-ftehimiet dwar l-eżenzjoni mill-viża huwa li jiġu ffaċilitati l-kuntatti bejn il-persuni bejn l-UE u pajjiżi terzi, u mhux biex iċ-ċittadini ta' pajjiżi terzi oħrajn li għandhom l-obbligu ta' viża jithallew jevitaw il-proċedura tal-UE dwar il-viża għal soġġorn qasir permezz tal-kisba ta' ċittadinanza. L-aċċess mingħajr viża għall-UE ma għandux jintuża bhala komodità kummerċjali li tista' tinbiegħ u tinxtara.

Din il-kwistjoni tqajmet ukoll mill-Parlament Ewropew fir-riżoluzzjoni tiegħu tad-9 ta' Marzu 2022 bi proposti lill-Kummissjoni dwar iċ-ċittadinanza u r-residenza permezz ta' skemi ta' investiment³². Fost talbiet oħrajn, ir-riżoluzzjoni talbet lill-Kummissjoni teżerċita kemm jista' jkun pressjoni biex tiżgura li pajjiżi terzi li għandhom skemi ta' ċittadinanza b'investiment fis-seħħ u li jibbenefikaw minn ivvjaġġar mingħajr viża skont l-Anness II tar-Regolament (UE) 2018/1806 jabolixxu dawk l-iskemi, u li tipprezenta proposta biex jiġi emendat l-Artikolu 8 tar-Regolament (UE) 2018/1806 biex tinkludi l-operat ta' skemi ta' ċittadinanza b'investiment bhala raġuni għas-sospensjoni tal-eżenzjonijiet mill-viża.

---

³² Ir-Riżoluzzjoni tal-Parlament Ewropew tad-9 ta' Marzu 2022 bi proposti lill-Kummissjoni dwar iċ-ċittadinanza u r-residenza permezz ta' skemi ta' investiment (2021/2026(INL)).

VANUATU

Mill-2015 Vanuatu jopera skemi ta' ċittadinanza b'investiment li bihom ta' ċittadinanza lil ċittadini ta' pajjiżi oħrajn li ma kellhom l-ebda konnessjoni preċedenti ma' Vanuatu, u hareġ deċiżjonijiet pożittivi dwar il-maġġoranza vasta tal-applikazzjonijiet. Sa Marzu 2021, Vanuatu kien hareġ aktar minn 10 500 passaport taht skemi bhal dawn, b'rata ta' rifjut baxxa hafna.

Bejn l-2017 u l-2021, il-Kummissjoni esprimiet thassib serju u wissiet lill-gvern ta' Vanuatu dwar il-possibbiltà li jiġi introdott mill-ġdid ir-rekwiżit tal-viża. L-ispjegazzjonijiet ipprovduti minn Vanuatu ma kinux biżżejjed biex itaffu dan it-thassib. Fit-12 ta' Jannar 2022, abbażi ta' dan, il-Kummissjoni adottat proposta għal deċiżjoni tal-Kunsill biex jiġi sospiż il-ftehim dwar l-eżenzjoni mill-viża ma' Vanuatu³³. Din kienet l-ewwel proposta tal-UE li qatt saret biex jiġi sospiż ftehim dwar l-eżenzjoni mill-viża ma' pajjiż terz. Fit-3 ta' Marzu 2022 il-Kunsill adotta d-deċiżjoni li jiġi sospiż parzjalment il-ftehim dwar l-eżenzjoni mill-viża ma' Vanuatu³⁴. Minhabba li ċ-ċirkostanzi li wasslu għas-sospensjoni parzjali ma ġewx irrimedjati, fit-12 ta' Ottubru 2022 il-Kummissjoni pproponiet Deċiżjoni tal-Kunsill dwar is-sospensjoni sħiħa tal-ftehim mill-4 ta' Frar 2023.³⁵ Id-Deciżjoni ġiet adottata mill-Kunsill fit-8 ta' Novembru 2022.³⁶ Konsegwentement, fl-1 ta' Diċembru 2022, il-Kummissjoni adottat Regolament delegat f'konformità mal-Artikolu 8(6)(b) tar-Regolament (UE) 2018/1806, li jispeċifika

³³ Il-Proposta għal Deċiżjoni tal-Kunsill dwar is-sospensjoni parzjali tal-applikazzjoni tal-Ftehim bejn l-Unjoni Ewropea u r-Repubblika ta' Vanuatu dwar l-eżenzjoni mill-viża għal soġġorn għal perjodu qasir (COM/2022/6 final).

³⁴ Id-Deciżjoni tal-Kunsill (UE) 2022/366 tat-3 ta' Marzu 2022 dwar is-sospensjoni parzjali tal-applikazzjoni tal-Ftehim bejn l-Unjoni Ewropea u r-Repubblika ta' Vanuatu dwar l-eżenzjoni mill-viża għal soġġorn għal perjodu qasir.

³⁵ Il-Proposta għal Deċiżjoni tal-Kunsill dwar is-sospensjoni totali tal-applikazzjoni tal-Ftehim bejn l-Unjoni Ewropea u r-Repubblika ta' Vanuatu dwar l-eżenzjoni mill-viża għal soġġorn qasir. COM(2022) 531 final.

³⁶ Id-Deciżjoni tal-Kunsill (UE) 2022/2198 tat-8 ta' Novembru 2022 dwar is-sospensjoni totali tal-applikazzjoni tal-Ftehim bejn l-Unjoni Ewropea u r-Repubblika ta' Vanuatu dwar l-eżenzjoni mill-viża għal soġġorn qasir.

li l-eżenzjoni mir-rekwiżit tal-viża għaċ-ċittadini kollha ta' Vanuatu hija sospiża mill-4 ta' Frar 2023 sat-3 ta' Awwissu 2024³⁷.

Il-Kummissjoni ilha impenjata mal-awtoritajiet kompetenti ta' Vanuatu fi djalogu msahħaħ³⁸, sabiex tirrimedja ċ-ċirkostanzi li wasslu għas-sospensjoni tal-eżenzjoni mill-viża u tippermetti lill-UE tneħħi s-sospensjoni sa mid-dhul fis-seħħ tas-sospensjoni parzjali.

F'Marzu 2023, il-gvern ta' Vanuatu hareg emenda għall-Att dwar iċ-Ċittadinanza tiegħu, bil-għan li tissahħaħ is-sigurtà tal-iskema tiegħu ta' ċittadinanza b'investment. Il-valutazzjoni mill-Kummissjoni ta' dawn l-emendi legiżlattivi għadha għaddejja. Gie miftiehem li fil-laqgħa li jmiss taht id-djalogu msahħaħ, Vanuatu se jispjega fid-dettall il-bidliet legiżlattivi fl-iskemi ta' ċittadinanza b'investment li l-gvern adotta f'Marzu.

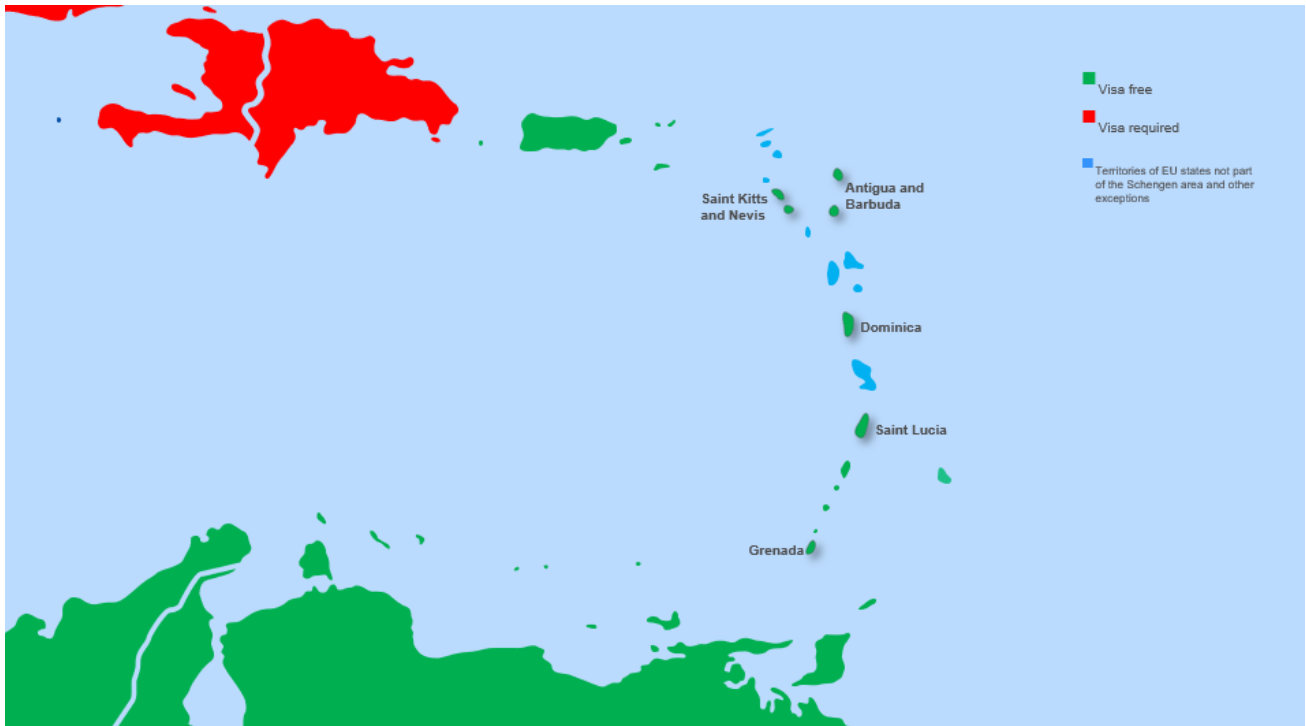
L-iskambji ta' informazzjoni mal-awtoritajiet ta' Vanuatu se jkomplu sakemm il-Kummissjoni tqis li tkun kisbet biżżejjed informazzjoni biex tlesti l-valutazzjoni meħtiega biex tiddetermina jekk iċ-ċirkostanzi li wasslu għas-sospensjoni humiex irrimedjati jew għadhomx jeżistu. Skont l-eżitu ta' din il-valutazzjoni, il-Kummissjoni se tipproponi li tneħħi s-sospensjoni jew li tittrasferixxi lil Vanuatu fil-lista tal-pajjiżi li għandhom l-obbligu ta' viża, kif stabbilit fl-Artikolu 8(7) tar-Regolament (UE) 2018/1806.

---

³⁷ Ir-Regolament Delegat tal-Kummissjoni (UE) 2023/222 tal-1 ta' Diċembru 2022 dwar is-sospensjoni temporanja tal-eżenzjoni mill-htiega ta' viża għaċ-ċittadini kollha ta' Vanuatu.

³⁸ L-Artikolu 8(6)(a) tar-Regolament (UE) 2018/1806.

STATI TAL-KARIBEW TAL-LVANT

Il-Kummissjoni ilha mill-2020 timpenja ruħha mal-ħames stati tal-Karibew tal-Lvant li joperaw skemi ta' ċittadinanza b'investiment (Antigua u Barbuda, Dominica, Grenada, Saint Kitts u Nevis, u Santa Lucia) biex tikseb informazzjoni u *data* rilevanti dwar dawk l-iskemi, li huma kklassifikati bħala li potenzjalment johlqu riskju għoli għall-integrità tal-Istandard Komuni ta' Rapportar mill-OECD, u dan iqajjem suspett ta' evażjoni tat-taxxa u attivitajiet ta' hasil tal-flus possibbli³⁹.

Abbażi tal-informazzjoni li rċeviet mill-awtoritajiet kompetenti, il-Kummissjoni kkonkludiet li l-iskemi kollha tal-investituri li qed jiġu vvalutati għandhom għadd kbir ta' applikanti li rnexxew, b'total ta' mill-anqas 88 000 passaport maħruġa sal-lum. Għal ċerti pajjiżi, dan in-numru huwa oġġla minn 30 000 (34 500 passaport maħruġa minn Dominica; 36 742 minn Saint Kitts u Nevis). Fl-istess ħin, ir-rata ta' rifjut hija baxxa ħafna (bejn 3 u 6 %), li, flimkien maż-żminijiet qosra tal-iproċessar (mhux aktar minn xahrejn f'xi każijiet), tqajjem dubji fir-rigward tar-reġqqa tal-iskrinjar tas-sigurtà.

L-applikanti li jirnexxu jinkludu ċittadini li kieku jkunu jirrikjedu viża biex jidhlu fl-UE. Innazzjonalitajiet ewlenin tal-applikanti, skont l-informazzjoni li waslet, jinkludu ċ-Ċina u r-Russja, kif ukoll is-Sirja, l-Iran, l-Iraq, il-Jemen, in-Niġerja u l-Libja, fost l-oħrajn. F'dan ir-rigward, il-Kummissjoni laqgħet id-deċiżjoni ta' Marzu 2022 mehuda mill-ħames pajjiżi tal-Karibew kollha biex jissospendu l-eżami ta' applikazzjonijiet minn ċittadini Russi u Belarussi bħala reazzjoni għall-aggressjoni Russa kontra l-Ukrajna.

Iċ-ċittadinanza tal-Karibew permezz ta' skemi ta' investiment bħalissa hija waħda mill-anqas għalja fid-dinja għal investituri individwali u familji. F'ċerti każijiet, il-kost għal kull individwu huwa ta' mhux aktar minn USD 100 000. L-iskemi l-oħrajn li qed jiġu vvalutati huma bi prezz marginalment oġġla biss.

³⁹ <https://www.oecd.org/tax/automatic-exchange/crs-implementation-and-assistance/residence-citizenship-by-investment/>

L-iskambju ta' informazzjoni mal-pajjiż ta' orġini tal-applikanti jew mar-residenza ewlenija tal-passat, abbażi tal-informazzjoni riċevuta, iseħħ sa ċertu punt f'4 mill-5 pajjiż ivvalutati. Madankollu, dan ma jidherx li jseħħ b'mod sistematiku. Il-ħames pajjiżi kollha jikkooperaw maċ-Ċentru Kongunt tal-Komunikazzjonijiet Reġjonali (JRCC) tal-Aġenzija ta' Implimentazzjoni CARICOM għall-Kriminalità u s-Sigurtà (IMPACS) li jgħin fil-kisba ta' informazzjoni kunfidenzjali dwar kull membru tal-applikazzjoni. Madankollu, l-ebda wiehed mill-pajjiżi vvalutati ma jirrikjedi residenza jew saħansitra preżenza fiżika fil-pajjiż qabel ma tkun tista' tingħata ċ-ċittadinanza, jew anke matul il-proċess tal-applikazzjoni.

F'xi każijiet, il-pajjiżi jagħmlu użu minn aġenti privati matul il-proċess tal-applikazzjoni u tal-iskrinjar, inkluż għal verifiki personali u l-verifika tad-dokumenti pprezentati mill-applikanti. L-esternalizzazzjoni tal-proċess ta' verifika lil kumpaniji privati hija fattur addizzjonali li jqajjem dubji fir-rigward tal-aċċess għall-infurzar tal-ligi u l-informazzjoni tal-awtoritajiet ġudizzjarji fil-pajjiż ta' orġini jew fir-residenza ewlenija tal-passat.

Fl-aħħar, sa diversi punti, il-ħames pajjiżi kollha jippermettu lill-applikanti li jirnexxu l-possibbiltà li jibdlu l-identità wara li jkunu kisbu ċ-ċittadinanza b'investiment. F'Antigua u Barbuda u Dominica, huwa permess minn 5 snin wara li tinkiseb iċ-ċittadinanza; fi Grenada wara sena; f'Saint Kitts u Saint Nevis, huwa permess malli tinkiseb iċ-ċittadinanza. F'xi każijiet, bidliet multipli fl-isem huma permessi wkoll (skont l-informazzjoni disponibbli, Saint Kitts u Nevis biss jillimitawha għal bidla waħda).

B'mod ġenerali, iż-żminijiet qosra ta' pproċessar, it-tariffi baxxi, l-għadd għoli ta' applikazzjonijiet u r-rati baxxi ta' rifjut, kif ukoll ċerti aspetti tal-proċeduri ta' skrinjar tas-sigurtà huma elementi li jissuġġerixxu li t-thaddim ta' skemi bħal dawn jista' johloq ċerti riskji għas-sigurtà tal-Istati Membri tal-UE. Il-fatt li l-applikanti li jirnexxu mbagħad jithallew ibiddu l-identità tagħhom ladarba tinkiseb in-nazzjonalità l-ġdida jqajjem aktar riskji potenzjali għas-sigurtà.

Filwaqt li l-konsultazzjonijiet bilaterali għadhom għaddejjin, il-Kummissjoni se tkompli taħdem f'kooperazzjoni mill-qrib ma' daww il-pajjiżi terzi biex issib soluzzjonijiet fit-tul ladarba tkun lestiet il-valutazzjoni tagħha. F'dan il-kuntest, il-Kummissjoni se tlaqqa' l-Kumitati Kongunti ta' esperti stabbiliti mill-ftehimiet bilaterali dwar l-eżenzjoni mill-viża, li l-għan tagħhom huwa li jissorveljaw l-implimentazzjoni tal-ftehimiet u li jsolvu t-tilwim li jirrizulta mill-applikazzjoni tagħhom.

KONKLUŻJONI

Il-Kummissjoni tqis li t-tmien pajjizi kollha tal-vicinat ivvalutati taht dan ir-rapport hadu azzjonijiet sabiex jindirizzaw għadd ta' rakkomandazzjonijiet li saru fir-Raba' Rapport taht il-Mekkanizmu ta' Sospensjoni tal-Viża. Għall-Georgia u l-Ukrajna, li è-èttadini tagħhom kisbu l-eżenzjoni mir-rekwiżit ta' viża anqas minn 7 snin ilu, u li għalihom ir-rapportar dwar l-issodisfar tal-parametri referenzjarji dwar il-liberalizzazzjoni tal-viża għadu meħtieġ, il-Kummissjoni tqis li r-rekwiżiti dwar il-liberalizzazzjoni tal-viża baqgħu jiġu ssodisfati. Madankollu, it-tmien pajjizi kollha jeħtieġ li jieħdu azzjoni ulterjuri biex jindirizzaw ir-rakkomandazzjonijiet tal-Kummissjoni.

L-Istati Membri jirrapportaw kooperazzjoni ġenerali tajba mat-tmien pajjizi kollha kemm dwar il-migrazzjoni kif ukoll is-sigurtà. Bosta minn dawn il-pajjizi jeħtieġ li jkomplu jindirizzaw applikazzjonijiet għall-ażil bla bażi, inkluż billi jsaħħu l-partecipazzjoni fl-EMPACT u jkomplu jorganizzaw kampanji ta' informazzjoni mmirati. Il-pajjizi kollha għandhom ikomplu jagħmlu progress dwar l-allinjament tal-politika dwar il-viża, biex jiġi pprevenut ir-riskju li è-èttadini ta' pajjizi terzi jidhlu mingħajr viża fit-territorji tagħhom u mbagħad ikomplu jivvjaġġaw b'mod irregolari lejn l-UE. Huma meħtieġa wkoll aktar sforzi fil-ġlieda kontra l-kriminalità organizzata u l-korruzzjoni.

Il-liberalizzazzjoni tal-viża kienet parti importanti mill-kooperazzjoni tal-UE dwar il-migrazzjoni, is-sigurtà u l-ġustizzja mal-pajjizi tal-Balkani tal-Punent u tas-Shubija tal-Lvant. Din tiffacilita l-mobbiltà u l-kuntatti bejn il-persuni, u tista' wkoll twassal għal riformi importanti tal-politika f'dawn il-pajjizi. Il-monitoraġġ mill-qrib ta' dan il-proċess se jkompli, inkluż permezz ta' laqgħat bejn uffiċjali anzjani, il-laqgħat regolari tas-sottokomitati għall-Ġustizzja, għal-Libertà u għas-Sigurtà, u d-diskussjonijiet bejn l-UE u l-pajjizi koperti mir-rapport. Il-monitoraġġ ta' kwistjonijiet relatati mal-parametri referenzjarji tal-liberalizzazzjoni tal-viża se jkompli jiġi indirizzat ukoll fir-rapporti annwali tat-tkabbir tal-Kummissjoni.

Il-Kummissjoni se tkompli wkoll timmonitorja l-pajjizi kollha mingħajr viża li joperaw skemi ta' ċittadinanza b'investiment u se tintensifika d-djalogu ma' daww il-pajjizi bil-ħsieb li jinstabu soluzzjonijiet fit-tul immirati lejn il-prevenzjoni ta' kwalunkwe ċirkomvenzjoni possibbli tal-proċedura tal-viża tal-UE għal soġġorn qasir u l-valutazzjoni fil-fond tar-riskji migratorji u tas-sigurtà individwali li dan jinvolvi.

Fl-aħħar nett, il-Kummissjoni se tkompli timplimenta l-approċċ ġdid ta' monitoraġġ komprensiv imħabbar fil-Komunikazzjoni tagħha tat-30 ta' Mejju 2023, li tkopri l-pajjizi terzi kollha mingħajr viża. Abbażi tal-eżitu ta' dak il-proċess ta' monitoraġġ, il-Kummissjoni se tkompli tirrapporta dwar pajjizi terzi mingħajr viża fir-rigward tal-isfidi migratorji u tas-sigurtà, lil hinn mill-obbligi ta' rapportar tagħha.